

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
İŞLETME ENSTİTÜSÜ**

**FİNANSAL RAPORLAMA DÖNEMİ SONRASI
OLAYLARIN SEKTÖR BAZLI İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Fatma ALKAN
ORCID: 0000-0003-0977-0231**

**Enstitü Anabilim Dalı : İşletme
Enstitü Bilim Dalı : Muhasebe ve Finansman**

**Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Abdüssamed KOÇ
ORCID: 0000-0002-3102-4457**

ŞUBAT - 2025

Fatma ALKAN tarafından hazırlanan “Finansal Raporlama Dönemi Sonrası Olayların Sektör Bazlı İncelenmesi” başlıklı bu tez, 17/01/2025 tarihinde Sakarya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yapılan Tez Savunma Sınavı sonucunda başarılı bulunarak, jürimiz tarafından Yüksek Lisans/Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Abdüssamed KOÇ
Sakarya Üniversitesi

Jüri Üyeleri: Prof. Dr. Selahattin KARABINAR
İstanbul Üniversitesi

Doç. Dr. Nevran KARACA
Sakarya Üniversitesi

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
İŞLETME ENSTİTÜSÜ
TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK
BEYAN FORMU

Sayfa: 1/1

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	Fatma ALKAN
Öğrenci Numarası	:	Y219004111
Enstitü Anabilim Dalı	:	İŞLETME ENSTİTÜSÜ
Enstitü Bilim Dalı	:	MUHASEBE VE FİNANS BİLİM DALI
Programı	:	YÜKSEK LİSANS
Tezin Başlığı	:	Finansal Raporlama Dönemi Sonrası Olayların Sektör Bazlı İncelenmesi
Benzerlik Oranı	:	%4

Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

..... / / 20....

İmza
Öğrenci

Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımda yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere gsbsitez@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

..... / / 20....

İmza
Danışman

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı:

Tarih: / / 20....

İmza:

Kabul Edilmiştir

Reddedilmiştir

Enstitü Birim Sorumlusu Onayı

EYK Tarih ve No: / / 20.... /

00.ENS.FR.72

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
TABLolar	iv
ŞEKİLLER	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1. RAPORLAMA DÖNEMİ SONRASI OLAYLAR KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
1.1.TMS 10 Raporlama Dönemi Sonrası Olaylar Standardına İlişkin Genel Bilgiler.....	8
1.2. Raporlama Dönemi Sonrası Olaylar	9
1.3.Bilanço Tarihinden Sonra Finansal Tablolarda Düzeltme Gerektiren Olaylar	10
1.4.Bilanço Tarihinden Sonra Finansal Tablolarda Düzeltme Gerektirmeyen Olaylar	11
BÖLÜM 2. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	14
2.1.Yöntem	14
2.2.Araştırma Sorusu	15
2.3.Verit Seti	17
2.4. Kodlama Süreci	17
BÖLÜM 3. BIST 100 ŞİRKETLERİNE YÖNELİK ARAŞTIRMA BULGULARI	20
3.1. 2018-2023 Dönemi BIST 100 Sektörleri.....	20
3.1.1. 2018-2023 Dönem Değişiklik Gerektirmeyen Olayların İncelenmesi.....	22
3.1.2. 2018-2023 Dönem Düzeltme Gerektiren Olayların İncelenmesi.....	29
3.1.3. 2018-2023 Raporlama Dönemi Sonrası Olay Bulunmayan Sektörler	30
BÖLÜM 4. BIST 100 ŞİRKETLERİNE YÖNELİK ARAŞTIRMA BULGULARININ ANALİZİ	34
4.1. Raporlama Dönemi Sonrası Olayların Sektör Bazlı İncelenmesi	34
4.1.1. Finans Sektörü.....	36
4.1.2 Üretim ve Enerji Sektörü.....	37
4.1.3. Hizmet Sektörü.....	38

4.1.4. Otomotiv Sektörü	39
4.1.5. Diğer Sektörler	40
4.2. Raporlama Dönemi Sonrası Olayların Sektörler Arası Farklılıkları ve Etkileri.....	41
4.2.1. Sektörel Faaliyet Yapısının Farklılığı	42
4.2.2. Rekabetçi Dinamikler.....	42
4.2.3. Düzenleyici ve Yasal Çerçeve.....	42
4.2.4. Makroekonomik Faktörler.....	43
4.2.5. Sektörlerin Şeffaflık ve Güvenilirlik Eğilimleri.....	43
SONUÇ	44
KAYNAKÇA	49
ÖZGEÇMİŞ	53

KISALTMALAR

BKZ	: Bakınız
BIST	: Borsa İstanbul
EYT	: Emeklilikte Yaşa Takılanlar
GAAP	: Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri
IFRS	: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
IAS	: Uluslararası Muhasebe Standartları
IASB	: Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu
ISA	: Uluslararası Denetim Standartları
KAP	: Kamuyu Aydınlatma Platformu
MSUGT	: Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
TFRS	: Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	: Türkiye Muhasebe Standartları
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
YÖK	: Yüksek Öğrenim Kurulu
VUK	: Vergi Usul Kanunu

TABLÖLAR

Tablo 1: 2018 BIST100 Düzeltme Gerektirmeyen Olay Açıklayan Sektörler Tablosu	.23
Tablo 2: 2019 BIST100 Düzeltme Gerektirmeyen Olay Açıklayan Sektörler Tablosu	.24
Tablo 3: 2020 BIST100 Düzeltme Gerektirmeyen Olay Açıklayan Sektörler Tablosu	.25
Tablo 4: 2021 BIST100 Düzeltme Gerektirmeyen Olay Açıklayan Sektörler Tablosu	.26
Tablo 5: 2022 BIST100 Düzeltme Gerektirmeyen Olay Açıklayan Sektörler Tablosu	.27
Tablo 6: 2023 BIST100 Düzeltme Gerektirmeyen Olay Açıklayan Sektörler Tablosu	.28
Tablo 7: 2018-2023 BIST100 Düzeltme Gerektiren Olay Tablosu.....	30
Tablo 8: 2018-2023 Raporlama Dönemi Sonrası Olay Bulunmayan Sektörler	31

ŞEKİLLER

Şekil 1: Raporlama Dönemi Sonrası Olayların Gerçekleşme Zamanı	9
Şekil 2: 2018-2023 Raporlama Döneminden Sonra Olay Açıklayan Sektörler Tablosu	21
Şekil 3: Covid-19'un Ekonomik Sistemde Oluşturduğu Etki	35

ÖZET

Alkan, F. (2024). *Finansal raporlama dönemi sonrası olayların sektör bazlı incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi.

Finansal raporlamanın ardından ortaya çıkan olaylar finansal tablo kullanıcılarının gelecekteki kararlarına etki edebilecek potansiyele sahip olabilmektedir. Bu çalışmada temel amaç finansal raporlama sonrası olayların farklı sektörlerde yarattığı etkileri analiz ederek, her bir sektör için belirleyici özelliklerini ve olayların şirketlerin finansal tablolarında meydana getirdiği değişiklikleri değerlendirmektir. Ayrıca bu çalışma ile raporlama dönemi sonrasında ortaya çıkan olayların sektörel bazda farklılık gösterip göstermediğini ve bu olayların şirketler için önemlilik düzeyini analiz edip finansal tablo kullanıcılarına alacakları kararlarda sağlıklı ve güvenilir bir zemin oluşturmak adına fayda sağlamayı da amaçlamaktayız. Bu analiz çalışması hazırlanırken, BIST 100 reel sektör işletmelerinin 2018-2023 yılları bağımsız denetim raporları (www.kap.gov.tr) adresinden indirilerek bağımsız denetim raporları MaxQDA veri analiz programına yüklenmiştir. Veri analiz programı ile bağımsız denetim raporlarındaki dipnotlarından raporlama dönemi sonrası gerçekleşen olaylar bölümü özelliklerine göre ayrıştırılmış, sektörel bazda kodlanmıştır. Kodlama çalışması yapılırken, finansal raporlama üzerinde en fazla etkiyi gösteren sektörlerin “enerji, üretim, hizmet, otomotiv ve finans” olduğu tespit edilmiştir. Finansal raporlama üzerindeki etkisinin daha az olduğu tespit edilen sektörler ise kodlama yapılırken (inşaat, teknoloji, pazarlama gibi) "diğer" başlığı altında sınıflandırılmıştır.

BIST 100 şirketlerinin 2018-2023 yılları bağımsız denetim raporlarındaki “Finansal Raporlama Dönemi Sonrası Olayları” içeriklerine göre incelenmiş ve bu olayların sektör bazında farklılıkları analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, 2018-2019 yıllarında “Enerji ve Finans” sektörlerinde değişiklik gerektirmeyen olay açıklama sayısı artış eğilimindeyken, 2020 yılı sonrası Covid-19 etkisi ile “Enerji ve Üretim sektörlerinde ciddi artış görülmüştür. “Otomotiv ve Üretim” sektörlerinin ise olay açıklamama eğiliminde olduğu görülmüştür. Bilgi paylaşımı açısından şeffaf sektörler diye nitelendirdiğimiz enerji, finans ve hizmet sektörleri yasal zorunlulukları gereği çok fazla düzenleyici otoritelere tabi olduğu görülmüştür. Bu nedenle bu sektörlerde raporlama dönemi sonrasında olay açıklama sayısı oldukça fazladır. Raporlama sonrası açık bilgi paylaşımına dayalı sektörler erişilebilir bilgi açısından yatırımcılara önemli avantajlar sunduğu görülmüştür. Raporlama sonrası daha az açıklama yaptığı için bilgi paylaşımı sınırlı sektörlerde genellikle uzun vadeli yatırım süreçleri, önceden planlanan ARGE projeleri bu sektörlerin daha istikrarlı bir yapıya sahip olduğu göstermiştir. Bu yapısı nedeniyle ani finansal değişiklik gerektirmeyen sektörler olduğu görülmüştür. Ayrıca bu sektörler rekabetçi yaklaşım nedeniyle stratejik bilgi gizliliği gibi bir politika uygulamaktadır. Örneğin yeni ürün geliştirme süreçleri veya tedarik zinciri maliyetleri gibi bilgiler bu sektörlerin rekabetçi yaklaşımları nedeniyle gizli tutulmuştur. Bilgi paylaşımının sınırlı olduğu bu sektörlerde, uzun vadeli projeler ve makroekonomik öneme sahip konularda bilgi eksikliği algısı, yatırımcı güvenini olumsuz etkileyebilir. Bu olumsuz etkiyi ortadan kaldırabilmek adına şeffaflık ve rekabetçilik arasında bir denge kurulması ihtiyacı doğmuş olup, düzenleyici otoriteler tarafından yatırımcılar için daha etkili ve dengeleyici bir raporlama çerçevesi oluşturulması ile belirsizliği ortadan kaldırmaya yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Sonuç olarak “Finansal Raporlama Sonrası Olaylar” her sektörde farklı şekillerde yorumlandığı ve bu olayların sektörel dinamiklere göre değişkenlik gösterdiğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar, Türkiye Finansal Raporlama Standartları, BİST Şirketleri

ABSTRACT

Alkan, F. (2024). *Sector-based Analysis of post-financial reporting period events* (Unpublished master's thesis). Sakarya University.

The Potential Impact of Post-Financial Reporting Events on Investors and Corporate Decisions
We believe that post-financial reporting events have the potential to influence the future decisions of investors and companies. The primary aim of this study is to analyze the impact of post-financial reporting events across various sectors, evaluate the distinguishing characteristics of each sector, and assess the changes these events bring to companies' financial statements. Furthermore, this study seeks to determine whether these post-reporting events differ on a sectoral basis and to analyze their significance for companies. By doing so, it aims to provide financial statement users with a reliable and informed basis for decision-making.

For this analysis, the independent audit reports of BIST 100 real sector companies from 2018 to 2023 were downloaded from the official website (www.kap.gov.tr) and uploaded to the MaxQDA data analysis software. Using the software, the notes to the financial statements regarding "Post-Reporting Events" were categorized based on their characteristics and coded sectorally. During the coding process, it was identified that the sectors with the most significant impact on financial reporting were "Energy, Manufacturing, Services, Automotive, and Finance." Sectors with less significant impacts on financial reporting were grouped under the "Other" category, including construction, technology, and marketing sectors.

The study analyzed the "Post-Reporting Events" in the independent audit reports of BIST 100 companies from 2018 to 2023 to identify sectoral differences. The findings revealed that the number of non-material event disclosures in the "Energy and Finance" sectors showed an increasing trend during 2018–2019. However, following the impact of Covid-19 in 2020, a significant increase in event disclosures was observed in the "Energy and Manufacturing" sectors. Conversely, the "Automotive and Manufacturing" sectors demonstrated a tendency not to disclose such events.

The so-called transparent sectors, namely Energy, Finance, and Services, were found to be subject to numerous regulatory requirements due to legal obligations. As a result, these sectors disclosed a high number of post-reporting events. Sectors that rely on open information sharing after reporting periods provided significant advantages to investors in terms of accessible information.

In contrast, sectors with limited information sharing typically exhibited more stable structures due to long-term investment processes and pre-planned RveD projects. These sectors, which generally do not require immediate financial adjustments, often adopt strategic information confidentiality policies due to competitive pressures. For instance, information regarding new product development processes or supply chain costs is often kept confidential to maintain competitive advantage.

However, in sectors with limited information sharing, a perceived lack of transparency in long-term projects and macroeconomic issues can negatively impact investor confidence. To mitigate this adverse effect, there is a need to establish a balance between transparency and competitiveness. Regulatory authorities are encouraged to develop a more effective and balanced reporting framework for investors, which could help reduce uncertainty.

In conclusion, "Post-Financial Reporting Events" are interpreted differently across sectors, and these events exhibit variability depending on sectoral dynamics. This underscores the importance of sector-specific approaches in understanding and managing post-reporting events.

Keywords: Post-Reporting Period Events, Turkish Financial Reporting Standards, BIST Companies

GİRİŞ

Finansal tablolar, işletmenin bir yıllık faaliyetini kapsayacak şekilde hazırlanmaktadır. Gerçeğe uygun bir sunum için muhasebenin dönemsellik kavramının bir gerekliliği olarak ilgili faaliyet dönemine ait bilgiler ilgili faaliyet dönemine ait finansal tablolarda yer almalıdır. Bilanço tarihi, faaliyet ve işlemlerin niteliğine göre özel hesap döneminde hazırlanan işletmeler hariç, 31 Aralık'tır. Finansal tablolar hesap döneminin sonunda düzenlense de bağımsız denetim raporları sonraki bir tarihte hazırlanmaktadır. Bilanço tarihi ile finansal tabloların yetkili kurumlarca onaylanması arasında birkaç ay sürebilen bir zaman farkı bulunmaktadır. (Şavlı, 2014, s.255). Buna göre; finansal tabloların kesinleşmesi ve bu onay süreci arasında gerçekleşen, işletmelerin lehine ve aleyhine olaylar ortaya çıkmaktadır.

Raporlama dönemi sonrası olaylar, işletmenin finansal durumunu etkileyen ancak raporlama dönemi sona erdikten sonra ortaya çıkan önemli olayları ifade eder. Bu olaylar, Türkiye Muhasebe Standartları 10 (TMS 10) çerçevesinde iki ana kategoriye ayrılmaktadır: Düzeltme Gerektiren Olaylar; finansal tablolarda düzeltme yapılmasını gerektiren olaylardır. Düzeltme Gerektirmeyen Olaylar; yalnızca dipnotlarda açıklama yapılması yeterli olan olaylardır.

TMS 10, bu olayların doğru sınıflandırılması ve finansal raporlarda şeffaf bir şekilde sunulması için rehberlik sağlar. Bu standart, finansal tabloların güvenilirliğini artırmayı ve kullanıcıların karar alma süreçlerine destek olmayı amaçlar.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı hem akademik literatüre hem de pratik iş dünyasına katkı sağlayabilmek adına finansal raporlama dönemi sonrasında ortaya çıkan olayların sektörel farklılıklarını derinlemesine inceleyerek bu olayların şirketler açısından önemlilik düzeyini analiz ederek karşılaştırma imkânı elde etmektir.

Bu çalışma ile söz konusu olayların farklı sektörlerde yarattığı etkileri analiz ederek, her sektör için belirleyici faktörleri ve olayların şirketlerin finansal tablolarında meydana getirdiği değişiklikleri değerlendirme amaçlanmaktadır. Bu analiz çalışması ile finansal tablo kullanıcılarına güvenilir kararlar alabilmeleri için detaylı ve kapsamlı bir bilgi altyapısı sunulması hedeflenmektedir. Böylece, yatırımcılar ve finansal tablo kullanıcıları, sektörel bazda ayrılan bu olayların olası etkilerini daha iyi

değerlendirebilecek ve finansal karar süreçlerinde daha bilinçli tercihler yapabileceklerdir. Finansal raporlama sonrası olayların sadece şirketler üzerindeki etkilerini değil, aynı zamanda yatırımcılar için taşıdığı risk ve fırsatlar için öngöründe bulundurarak sektörel bazda kapsamlı bir analiz sunmayı amaçlamaktadır. Bu çalışma, finansal tablo kullanıcılarının raporlanan hangi olayların ne derecede önemli olduğunu ve karar alırken hangi olaylara dikkat etmeleri gerektiğini anlamalarına yardımcı olabilecektir.

Araştırma Problemi

YÖK Ulusal Tez Merkezi, Google Scholar, Scopus siteleri aracılığı ile literatür taraması yapılmış öncelikle 2018-2023 yılları arasında “Raporlama Dönemi Sonrası Olaylar” hakkındaki araştırmalar incelenmiştir. Yapılan çalışmalarda “Raporlama Dönemi Sonrası Olaylar” incelendiği fakat düzeltme gerektiren veya gerektirmeyen olayların sektör bazlı ayrıştırılması, değerlendirilmesi ve önemlilik düzeylerinin araştırılarak tespit edilmesi, gibi konulara değinilmediği tespit edilmiştir. Literatür incelediğinde genellikle; tanımlara, muhasebeleştirme ve açıklamalara (Özerhan ve Yanık, 2012) (Örten vd., 2012) raporlama sonrası olayların denetçi üzerindeki etkileri (Aydeniz, 2019) ve finansal tablolar üzerindeki etkilere (F. Pamukçu ve N. Pamukçu, 2009) muhasebe standartları açısından incelenmesi (Özdemir ve Ataman, 2015) konuları üzerinde durulduğu görülmüştür. Örneğin; Güney, (2018) çalışmasında raporlama dönemi sonrası olayların finansal tablolar üzerine etkilerini ele almıştır. F. Pamukçu ve N. Pamukçu, (2009) çalışmalarında finansal tabloların hazırlanması ile bu tabloların onay tarihi arasında geçen sürede gerçekleşen finansal olaylarla ilgili yapılması gereken işlemleri ve bağımsız denetçilerin sorumluluklarını incelemiştir. Aydeniz (2019) çalışmasında finansal tablolarda düzeltme gerektirenler ve finansal tablolarda düzeltme gerektirmeyip, dipnotlarda açıklanması uygun görülen olaylara dair muhasebeleştirme süreci ve bağımsız denetim sorumluluğu bakımından işletme yönetiminin ve bağımsız denetçinin sorumluluğu konularında incelemeler yapıldığı görülmüştür.

Raporlama dönemi sonrası ortaya çıkan olayların önemlilik düzeyi, sektörlerin faaliyet yapısı, piyasa dinamikleri, makroekonomik olaylar finansal tablo kullanıcılarının bilgi ihtiyaçlarına göre farklı etkiler yaratır. Önemlilik düzeyi, bir olayın finansal tablo kullanıcılarının kararlarını ne ölçüde etkilediğini belirleyen kritik bir faktördür. Bu nedenle, finansal raporlama dönemi sonrası olayların finansal tablolar üzerindeki düzeltme gereksinimi ve sektörler arasındaki farklılıkların analiz edilmesi önem taşır.

Bu kapsamda yapılacak veri analizi, olayların sayısal tespiti ve finansal tablolara etkilerinin değerlendirilmesiyle sektörler arası farklılıkların netleşmesine yardımcı olur. Bu analiz, finansal tablo kullanıcılarının doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmasını destekler ve alacakları kararlara katkı sağlar.

Araştırma Soruları

Araştırma soruları, literatürde tespit edilen eksiklikler ve iş dünyasının pratik ihtiyaçları göz önünde bulundurularak belirlenmiştir.

- Mevcut literatürde, raporlama dönemi sonrası olayların sektörel bazda ayrıştırılmasına ve önemlilik düzeyine odaklanan çalışmaların az olduğu görüldü. Bu eksikliği gidermeyi hedefleyen sorular tasarlandı.
- Sektörlerin finansal raporlama sonrası olaylara verdikleri tepkilerin farklılıklarını anlamak için "Hangi sektörler daha çok etkileniyor?" ve "Makroekonomik faktörlerin etkisi nedir?" gibi sorular belirlendi.
- Yatırımcıların ve şirketlerin bu olayları nasıl değerlendirdiğini ve düzenleyici çerçevelerin nasıl geliştirilebileceğini anlamak amacıyla "açık bilgi paylaşımı ve rekabet arasında denge nasıl sağlanır?" gibi uygulama odaklı sorular da çalışmaya eklendi.

1. Raporlama dönemi sonrası olayların sektörel dinamiklere göre önemi nedir?

Hangi sektörler bu olaylardan daha fazla etkilenmektedir ve bu farklılıkların temel sebepleri nelerdir?

2. Düzeltme gerektiren olaylar, şirketler için ne tür riskler veya fırsatlar yaratmıştır?

Sektörel açıdan hangi olaylar şirketlerin stratejik yönelimlerini değiştirmiştir?

3. Hangi sektörler raporlama dönemi sonrası olayları daha sık raporlamaktadır ve bunun temel nedenleri nelerdir?

Belirli sektörlerde raporlama dönemi sonrası olay açıklamalarının yoğunlaşmasının ardında hangi faktörler yatmaktadır?

4. 2018-2023 yılları arasında enerji, finans, üretim, otomotiv ve hizmet sektörlerinde hangi olaylar daha sık raporlanmıştır?

Sektör farklılıkları olayların içerik türlerine etki eder mi?

5. Hangi sektörler raporlama dönemi sonrası olay açıklamama eğilimindedir ve bunun nedenleri nelerdir?

Daha az olay açıklama eğiliminin sektörler açısından olumlu olumsuz sonuçları nelerdir?

6. Makroekonomik faktörlerin (COVID-19, deprem, enflasyon gibi) raporlama dönemi sonrası olaylar üzerindeki etkisi nedir?

Bu tür olayların sektörel bazda etkileri nasıl şekillenmektedir?

7. Açık bilgi paylaşımı ve rekabet avantajı arasında bir denge nasıl sağlanabilir?

Şirketler ve düzenleyici otoriteler için en etkin dengeleyici çerçeve nedir?

Araştırma, finansal raporların sadece yasal bir gereklilik olmadığını, aynı zamanda şirketlerin sürdürülebilirliği ve yatırımcı ilişkileri için stratejik bir araç olduğunu vurgulamaktadır. Seçilen sorular, raporlama sonrası olayların finansal tablo kullanıcı ve sektör boyutundaki etkilerini analiz ederek hem literatüre hem de iş dünyasına katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Araştırmanın Bağlamı ve Önemi

Finansal raporlama, işletmelerin mali durumunu ve performansını ortaya koyarak paydaşlarına karar alma süreçlerinde rehberlik eden önemli bir araçtır. “Türkiye’de finansal raporlama, 1980’lerden itibaren uluslararası standartlara uyum çabalarıyla gelişmiş; özellikle Sermaye Piyasası Kanunu (1981) ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları gibi düzenlemelerle modern bir temele oturmuştur (Şavlı, 2014, s. 255).” Ancak finansal tabloların düzenlenme süreci yalnızca hesap dönemi sonuyla sınırlı değildir; bilanço tarihi ile finansal tabloların onaylandığı tarih arasında ortaya çıkan olaylar, raporlama sürecine etki eden kritik unsurlardır.

“Bu olaylar, finansal tablo kullanıcılarının kararlarını etkileyebilecek düzeyde olup olmamalarına göre "düzeltme gerektiren" ve "düzeltme gerektirmeyen" şeklinde sınıflandırılmaktadır (Örten vd., 2012, s. 109-110).” Örneğin, bilanço tarihi itibarıyla alacaklı bir müşterinin iflası, finansal tablolarda düzeltme gerektiren bir olayken; bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan önemli bir birleşme planı yalnızca dipnotlarla açıklanması gereken bir olay olarak değerlendirilmektedir (Kirk, 2005, s. 259). Bu sınıflandırma, finansal bilgi sunumunda şeffaflık ve güvenilirlik açısından büyük önem taşımaktadır.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılarak, 2018-2023 yılları arasında BIST 100 endeksinde yer alan şirketlerin bağımsız denetim raporları incelenmiştir. Veri seti, Kamuyu Aydınlatma Platformu'ndan (KAP) indirilen bağımsız denetim raporlarının MaxQDA veri analiz programına yüklenmesiyle oluşturulmuştur. Bu raporların dipnotlarında yer alan "Raporlama Dönemi Sonrası Olaylar" ve "Covid Açıklaması" bölümleri sektörel bazda kodlanmış ve analiz edilmiştir.

Bu çalışmanın ilk bölümünde, raporlama dönemi sonrası olaylar tanımlanarak bu olayların finansal raporlamadaki önemi ve teorik çerçevesi ele alınacaktır. İkinci bölümde, veri toplama ve analiz süreçlerini içeren araştırma yöntemi detaylı bir şekilde açıklanacaktır. Üçüncü bölümde, analizlerden elde edilen bulgular sektörel bazda sunulacak ve değerlendirilecektir. Son bölümde ise bu bulgular ışığında genel sonuçlar tartışılacak ve önerilerde bulunulacaktır.

BÖLÜM 1. RAPORLAMA DÖNEMİ SONRASI OLAYLAR

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Finansal raporlama, bir şirketin belirli bir dönem sonunda mali durumunu ve performansını ortaya koyan finansal tablolar ve diğer ilgili bilgiler hazırlamasını ve sunmasını ifade eder. Bu süreç, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri (GAAP) ya da uluslararası finansal raporlama standartları (IFRS) gibi belirli kurallara uygun olarak gerçekleştirilir. Uluslararası standartların yanı sıra yerel düzenlemeler de finansal raporlamanın çerçevesini belirler. Türkiye’de, uluslararası düzenlemelere paralel olarak, yerel muhasebe ve raporlama standartları da finansal raporlama süreçlerine yön vermektedir. Bu çerçevede, Vergi Usul Kanunu (VUK), Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT) ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) gibi düzenlemeler önemli bir yere sahiptir.

Finansal raporlama, şirketlerin mali durumlarını, faaliyet sonuçlarını ve nakit akışlarını şeffaf bir şekilde sunarak paydaşların doğru ve zamanında bilgiye erişimini sağlamayı amaçlar. Bu süreç, yatırımcılar, kredi sağlayıcılar ve diğer karar alıcılar için şirketin finansal performansını değerlendirme noktasında kritik bir role sahiptir. Ayrıca, finansal raporlama şirketlerin hesap verilebilirliğini artırarak şeffaf bir yönetim anlayışı sunar. Regülasyonlara uyumluluk açısından da önemli olan raporlama, yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesini ve sermaye piyasalarının güvenliğini sağlamayı hedefler. Sonuç olarak, finansal raporlama ekonomik kararların temeli olarak hem şirketler hem de finansal tablo kullanıcıları için stratejik bir araç niteliğindedir.

Finansal raporlama süreci, şirketlerin mali durumlarını ve performanslarını standartlara uygun bir şekilde finansal tablo kullanıcılarına sunmak için belirli aşamalardan oluşur. İlk olarak, muhasebe kayıtlarının düzenlenmesi ve dönem sonu işlemlerinin tamamlanmasıyla veriler toplanır. Daha sonra, bu veriler finansal tablolara dönüştürülür; bilançolar, gelir tabloları ve nakit akış tabloları gibi raporlar hazırlanır. Bu süreçte, Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) veya Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) gibi çerçeveler esas alınır. Finansal tablolar, genellikle bağımsız denetimden geçirilerek güvenilirlikleri artırılır ve ardından düzenleyici kurumlara sunulur veya kamuya açıklanır. Bu sürecin temel amacı, finansal bilginin doğru, güvenilir ve karşılaştırılabilir olmasını sağlamaktır (Kieso vd., 2019).

Raporlama, şirketlerin büyüklüğüne, faaliyet alanına ve yasal düzenlemelere bağlı olarak farklılık göstermekle birlikte, genellikle halka açık şirketler, bağımsız denetime tabi büyük ölçekli işletmeler ve finansal kuruluşlar tarafından yapılır. Halka açık şirketler, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK, 2022) düzenlemeleri kapsamında, yatırımcıların doğru ve güncel bilgiye erişimini sağlamak amacıyla düzenli olarak finansal raporlar sunmak zorundadır. Bankalar, sigorta şirketleri ve diğer finansal kuruluşlar, sektörlerine özel düzenlemelere uygun raporlama yapar ve bu raporlar genellikle bağımsız denetime tabi tutulur. Ayrıca, Türk Ticaret Kanunu (TTK) kapsamında belirli büyüklüğün üzerindeki tüm şirketler finansal tablolarını hazırlamak ve kamu yararına uygun şekilde sunmakla yükümlüdür (SPK, 2023). Bu şirketler, raporlama standartlarına uymak ve finansal bilginin şeffaflığını sağlamak adına TFRS ve IFRS gibi uluslararası standartları benimsemektedir.

Türkiye'de finansal raporlama, 1980'lerden itibaren uluslararası standartlara uyum sağlama çabalarıyla gelişmeye başlamıştır. Sermaye Piyasası Kurulu'nun kurulması ve TFRS'nin uygulanmaya başlanması, Türkiye'de modern raporlama anlayışının temel taşlarını oluşturmuştur.

- 1981: Sermaye Piyasası Kanunu ile düzenli raporlama gerekliliği getirildi.
- 2005: TFRS'nin uygulanmaya başlamasıyla uluslararası standartlara uyum sağlandı.
- 2012: Türk Ticaret Kanunu'ndaki değişikliklerle bağımsız denetim zorunluluğu genişletildi.

Denetimin zamanlılığı, finansal tabloların ve bu tablolara ilişkin denetim raporlarının, bilgi kullanıcılarının ihtiyaçlarını karşılayacak bir süre içerisinde hazırlanması ve açıklanmasını ifade eder. Bu kavram, finansal raporlamanın niteliksel özelliklerinden biri olan "ilgili olma" özelliğiyle doğrudan bağlantılıdır. Zamanında sağlanmayan denetim bilgileri, kullanıcılar açısından eski ve karar alma sürecinde etkisiz hale gelebilir. Bu nedenle, zamanlılık, sadece denetim sürecinin hızıyla değil, aynı zamanda bu sürecin kalite ve güvenilirlik standartlarına uygun şekilde tamamlanmasıyla da ilişkilidir.

Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) ve Uluslararası Denetim Standartları (ISA), zamanlılık kavramına çeşitli yönlerden atıfta bulunmaktadır. TFRS Kavramsal Çerçevesinde (2018), zamanlılık, finansal bilgilerin faydasını artıran tamamlayıcı bir özellik olarak tanımlanmıştır. Çerçeveye göre, bilgi kullanıcılarının karar alırken ihtiyaç duyduğu finansal bilgilerin, karar verme sürecine olan etkisini koruyabilmesi için

zamanında sunulması gerekmektedir. Ayrıca, ISA 560- "Sonraki Olaylar" standardı, raporlama dönemi sonrası ortaya çıkan olayların tespit edilmesi ve zamanında açıklanmasını vurgular. Denetçiler, raporların zamanlılığını sağlamak için denetim kanıtlarını etkili bir şekilde toplamalı ve raporlama sürecini geciktirebilecek unsurları en aza indirmelidir.

Özellikle, ISA 200- "Denetim Sözleşmelerinde Genel Hedefler ve Denetçinin Sorumlulukları" standardı, denetim süreçlerinde mesleki şüphecilik ve profesyonel muhakemenin önemine işaret eder. Bu bağlamda, denetim kalitesinin korunması ile zamanlılık arasında bir denge kurulması gerektiği vurgulanmaktadır. Örneğin, Knechel ve Payne (2001), zamanlılık ile denetim kalitesi arasında bir denge kurulmasının, denetim süreçlerinin etkinliği açısından kritik olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, Carslaw ve Kaplan (1991), denetim raporlarının tamamlanma süresinin uzun olmasının, raporların kullanıcılar nezdindeki algılanan faydasını düşürdüğünü ortaya koymuştur.

Türkiye'de de Borsa İstanbul'da işlem gören şirketler için Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) düzenlemeleri çerçevesinde finansal tabloların ve denetim raporlarının zamanında sunulması zorunludur. SPK'nın ilgili düzenlemelerine göre, yıllık finansal raporların denetim süreci tamamlandıktan sonra en geç 70 gün içinde yayımlanması gerekmektedir. Benzer şekilde, ara dönem finansal raporlar için 30 günlük bir süre sınırı bulunmaktadır. Bu düzenlemeler hem şeffaflık hem de zamanlılık ilkelerini desteklemek amacıyla yürürlüğe konulmuştur.

Bu bölümde, finansal raporlamanın kavramsal çerçevesi ve Türkiye'deki yerel düzenlemeler ile uluslararası standartlara uyum süreçleri ele alınmıştır. Finansal tabloların doğruluğunu ve güvenilirliğini etkileyen unsurların anlaşılması, raporlama dönemi sonrası ortaya çıkan olayların daha etkin bir şekilde değerlendirilmesini sağlamaktadır. İşletmelerin, finansal tablolarını hazırlarken ve sunarken raporlama dönemi sonrasında yaşanan olayları nasıl ele alacakları, önemli bir düzenleyici standart olan TMS 10 Raporlama Dönemi Sonrası Olaylar Standardı çerçevesinde detaylandırılmaktadır. Bu bölümde, bu standardın genel ilkeleri, kapsadığı olay türleri ve işletmeler üzerindeki etkileri ayrıntılı bir şekilde ele alınacaktır.

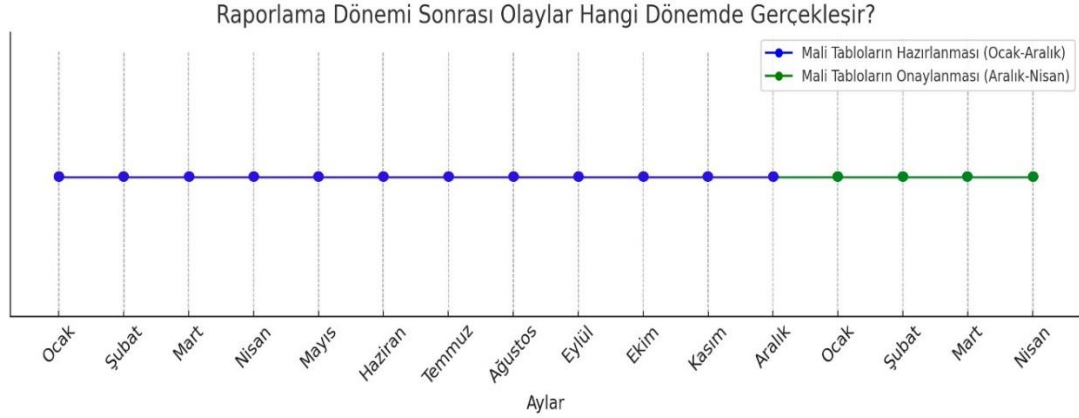
1.1.TMS 10 Raporlama Dönemi Sonrası Olaylar Standardına İlişkin Genel Bilgiler

Finansal tablolar, işletmenin bir yıllık faaliyetini kapsayacak şekilde hazırlanmaktadır. Gerçeğe uygun bir sunum için muhasebenin dönemsellik kavramının bir gerekliliği olarak

ilgili faaliyet dönemine ait bilgiler ilgili faaliyet dönemine ait finansal tablolarda yer almalıdır. Bilanço tarihi, faaliyet ve işlemlerin niteliğine göre özel hesap döneminde hazırlanan işletmeler hariç, 31 Aralık'tır. Finansal tablolar hesap döneminin sonunda düzenlense de söz konusu bağımsız denetim raporları sonraki bir tarihte hazırlanmaktadır.

Şekil 1

Raporlama Dönemi Sonrası Olayların Gerçekleşme Zamanı

Bilanço tarihi ile finansal tabloların yetkili kurumlarca onaylanması arasında bir süre geçmektedir (Şavlı, 2014, s.255). Buna göre; şekil 1'de yeşil ile gösterilen dönemde, yani finansal tabloların kesinleşmesi ile onay süreci arasında, işletmelerin lehine veya aleyhine sonuçlanabilecek çeşitli olaylar meydana gelebilmektedir. Bu olaylar, TMS 10 standardına göre 'düzeltme gerektiren' veya 'düzeltme gerektirmeyen' olarak sınıflandırılmaktadır ve finansal raporlama süreçleri açısından kritik bir öneme sahiptir. Dönemi TMS 10 Raporlama Dönemi Sonrası Olaylar Standardı, finansal tabloların gerçeğe uygun bir şekilde sunulmasını sağlamak amacıyla, bilanço tarihi ile mali tabloların onaylanma tarihi arasında meydana gelen olayların değerlendirilmesi için bir çerçeve sunmaktadır. Bu standardın uygulanması, finansal raporlamanın uluslararası düzeyde uyumunu artırırken, işletmelerin ve finansal tablo kullanıcılarının finansal bilgiye dayalı doğru kararlar almasını destekler.

1.2. Raporlama Dönemi Sonrası Olaylar

Raporlama dönemi sonrasında meydana gelen olaylar, önem derecelerine göre iki kategoriye ayrılmaktadır (Kirk 2005, s. 259). Bunların ilki finansal tablo sonrası ortaya çıkan ve düzeltme gerektiren olaylardır (Örten vd., 2012, s. 109-110). Finansal tablo kullanıcılarının karar almasında önemli ölçüde etki edebilecek düzeydedir. Finansal tablolarda değişiklik gerektirmektedir. İkincisi ise finansal tablo kullanıcılarının

kararlarını ciddi ölçüde etkilemeyecek düzeydeki olaylardır. Bu tür olaylar finansal tablolarda değişiklik gerektirmez ve sadece dipnotlarda açıklanması yeterlidir (Özerhan ve Yanık, 2012, s. 758-760). Bu olayların finansal tablolarda ne gibi etkisinin olacağını tespit edilmesi ve gerekli düzeltme kayıtları veya açıklamaların yapılması şirketler ve finansal tablo kullanıcıları açısından önem arz etmektedir.

1.3.Bilanço Tarihinden Sonra Finansal Tablolarda Düzeltme Gerektiren Olaylar

İşletmeler, bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan olayların düzeltme gerektiren olay olması durumunda, finansal tablolarda yer alan tutarları yeni duruma uygun şekilde güncellemek ile yükümlüdürler. Bu tür olayların gerçekleşmesi halinde, ilgili kalemin tutarında düzeltme yapılarak ilave edilir, önceden finansal tablolara alınmamış olan kalemlerde ise duruma uygun olarak finansal tablolara ilave edilir (Tekşen ve Büyükarıkan, 2015, s. 462-480).

Bilanço tarihinden sonra finansal tablolarda düzeltme gerektiren olaylara ilişkin örnekler standardın 9. maddesinde yer almıştır (Örten vd., 2012, s. 109-110). Bunlar:

- Bilanço tarihinden sonra sonuçlanan ve işletmenin yükümlülüğünü teyit eden bir dava durumunda, daha önce finansal tablolara alınan bir karşılık tutarı varsa düzeltilir. Eğer bu dava için önceden herhangi bir karşılık ayrılmamış ve sadece dipnotlarda açıklama yapılmışsa, şimdi karşılık olarak finansal tablolara eklenir.
- Bilanço tarihinde bir varlığın değerinin düşmesi veya daha önce finansal tablolara kaydedilen değer düşüklüğünün düzeltilmesi gerektiğine dair bilgi bilanço tarihinden sonra ortaya çıkarsa, bu durum finansal tablolara yansıtılmalıdır. Örneğin, bilanço tarihi itibarıyla alacaklı olunan bir müşterinin iflası, bu alacağın değerinin düzeltilmesini gerektirir. Bu durumla ilgili alacağın değerinin düzeltilmesi gerekir. Benzer şekilde, stokların bilanço tarihinden önce satılması, stokların bilanço tarihindeki net gerçekleşebilir değeri hakkında bilgi sağlayabilir.
- Bilanço tarihinden önce satın alınmış bir varlığın maliyeti veya satılan varlıktan elde edilen gelirin bilanço tarihinden sonra belirlenmesi, bu tür işlemlerle ilgili bilgilerin finansal tablolarda güncellenmesini gerektirir. Bu durumda, bilanço tarihinde olmayan, bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan ek bilgiler, finansal tablo kullanıcılarına varlık maliyetleri veya satış gelirleri hakkında daha doğru bilgi sunulmasını sağlar.

- Bilanço tarihinden önce gerçekleşen olaylar nedeniyle işletmenin kârdan pay veya ikramiye ödeme yükümlülüğü doğmuşsa ve bu yükümlülük bilanço tarihinde hukuki veya zımni olarak kabul edilmişse, bu durumda bilanço tarihinden sonra bu ödemelerin kesinleşmesi söz konusu olabilir. Yani, bilanço tarihinde işletmenin kârdan pay veya ikramiye ödemesi yapacağına dair bir borç yükümlülüğü vardır; ancak bu tutarlar, bilanço tarihinden sonra netleşmesi.
- Bilanço tarihinde finansal tablolarda var olan hata ve hilelerin bilanço tarihinden sonra ortaya çıkması.

1.4. Bilanço Tarihinden Sonra Finansal Tablolarda Düzeltme Gerektirmeyen Olaylar

Bilanço tarihinden sonra düzeltme gerektirmeyen olaylar, finansal raporlama döneminden sonra ortaya çıkan ve finansal tablolarda düzeltme gerektirmeyen olaylardır. Bu tür olaylar, tablo kullanıcılarının finansal kararlarını etkileyebilecek düzeydeyse, olay içeriği ve finansal etkisi dipnotlarda açıklanır. Ortaya çıkan olayların finansal etkisi tahmin edilemiyor ise bu durum da yine dipnotlarda açıklanmaktadır. TMS 10 standardına göre, raporlama döneminden sonra dipnotlarla açıklama yapılmasını gerektiren durumlar şu şekilde özetlenebilir (Özerhan ve Yanık, 2012, s. 758-760):

- Bağlı ortaklık satışı ya da önemli bir birleşmenin meydana gelmesi (TMS-3 İşletme Birleşmeleri Standardı, bu tür işlemler için finansal tablolarda belirli açıklamaların yapılmasını önerir. Bu açıklamalar, işlemin türü, mali etkileri, değerlendirme yöntemleri ve işletmenin gelecekteki stratejisi üzerindeki etkilerini içerir ve finansal tablo kullanıcılarının doğru bilgiye ulaşmasını amaçlar.)
- Bir faaliyetin durdurulması amacı ile planın ilgililere duyurulması veya önemli bir yeniden yapılandırma planının duyurulması ve bu planın uygulanmaya başlanması (TMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar Standardında belirtilmiştir. Bu tür durumlarda, yeniden yapılandırmanın kapsamı, tahmini maliyetleri, beklenen faydaları ve uygulanma aşamalarına ilişkin detaylı bilgilerin dipnotlarda açıklanması gerekmektedir.) (Kieso vd., 2021)
- Raporlama dönemi sonrası ile finansal tabloların yayınlanmasına onay verilmesi tarihi arasında yatırımların piyasa değerlerinde ortaya çıkan değer düşüklükleri (TFRS 9 Finansal Araçlar Standardı çerçevesinde açıklanmalıdır. Bu tür değer düşüklükleri

raporlama dönemi içinde mevcut koşullardan değil, sonraki olaylardan kaynaklandığından, finansal tablolarda düzeltme yapılması gerekmez.) (Deegan, 2022)

- Önemli bir varlık alımı, (TFRS 5- Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler Standardı, bir varlığın ya da varlık grubunun satış amaçlı olarak elde tutulduğu durumlarda nasıl sınıflandırılması ve raporlanması gerektiğini düzenler. Bu standarda göre, satış amaçlı elde tutulan bir varlık, kısa süre içinde elden çıkarılacaksa ve bu elden çıkarma işlemi oldukça olası ise, finansal tablolarda ayrı bir kalem olarak raporlanmalıdır)

- Tamamı bilanço tarihinden sonra gerçekleşmiş olaylardan doğan önemli bir davanın başlaması, (Finansal tablo kullanıcılarının kararlarını etkileyebilecek önemli davalar, işletmenin mali durumu ve gelecekteki nakit akışları üzerinde kritik etkilere sahiptir. Bu tür durumlar dipnotlarla açıklanmalı ve ilgili riskler tanımlanmalıdır.) (IASB, 2020).

- Önemli varlıkların devlet tarafından kamulaştırılması,

- Yeni hisse senedi ihracı veya bilanço tarihinden sonra önemli tutarda hisse senedi işlemleri yapılması (TMS-33'e göre, hisse başına kazanç hem basit hisse yapısı (sadece adi hisseler varsa) hem de karmaşık hisse yapısı (dönüştürülebilir menkul kıymetler veya imtiyazlı hisseler varsa) için hesaplanır. Standart, hisse başına kazanç hesaplanırken adi hisse senetlerine dağıtılabılır net karın kullanılması gerektiğini belirtir ve hisse sayısında düzeltmeler yapılması gereken durumları, örneğin bedelsiz hisse arzı, hisse bölünmesi gibi olayları düzenler.

- Önemli bir garanti verilmesi gibi, önemli taahhütlere veya önemli koşullu borçlara girilmesi, (İşletmenin gelecekteki mali yükümlülüklerini ve risk profilini etkileyebilecek nitelikte bir durumdur. Bu tür taahhütler, finansal tablo kullanıcıları için işletmenin mali pozisyonu hakkında kritik bilgiler sunar, ancak bilanço tarihinde mevcut bir borç yaratmazlar.)

- Döviz kurunda oluşan dalgalanmalar nedeniyle meydana gelen değer değişiklikleri,

- Vergi mevzuatında yapılan değişiklikler gibi olayların kaynağı bilanço dönemine aitse, düzeltme gerektirmeyen olaylar niteliğindedir. (Ancak vergi mevzuatındaki değişikliklerin işletmenin gelecekteki vergi yükümlülükleri veya vergi avantajları üzerinde önemli bir etkisi olabilir. Bu durumda, finansal tablo kullanıcılarını bilgilendirmek amacıyla, dipnotlarda değişikliğin niteliği, beklenen etkileri ve bu

etkilerin finansal sonuçlar üzerindeki potansiyel yansımaları hakkında açıklama yapılmalıdır.)

- İşletmenin cari ve ertelenmiş vergi varlıkları ve borçları üzerinde önemli etkisi olan yeni vergi düzenlemelerinin yapılması veya vergi oranlarının değişmesi ya da bu şekilde bir vergi kanunu çıkarılacağına duyurulması. (İşletmenin gelecekteki mali yükümlülükleri ve vergi avantajları üzerinde önemli değişikliklere yol açabilir. Bu tür vergi düzenlemeleri, mevcut vergi varlıkları ve borçlarının hesaplanmasında kullanılan oranları ve tahminleri etkileyebileceğinden, finansal tabloların dipnotlarında açıklama yapılması gerekir.) (bkz. TMS-12 Gelir Vergileri standardı)

Bu kavramsal çerçevede ortaya konan temel ilkeler, araştırma yönteminin oluşturulmasında bir rehber niteliğindedir. Bir sonraki bölümde, veri toplama ve analiz süreçleri ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

BÖLÜM 2. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, veri seti ve analitik süreçleri detaylı bir şekilde açıklanarak, çalışmanın bilimsel dayanağı ve uygulama adımları ortaya konulmuştur. Çalışmada kullanılan veri seti, Türkiye'deki BIST 100 endeksinde yer alan reel sektör şirketlerine ait finansal tablolar ve bağımsız denetim raporlarından oluşmaktadır. Bu raporlar, 2018-2023 yılları arasında Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP) üzerinden temin edilmiştir. Araştırmanın yöntemi, içerik analizi yaklaşımıyla yapılandırılmış olup, sektörel farklılıkların incelenmesi ve raporlama dönemi sonrası olayların etkilerinin kategorize edilmesi hedeflenmiştir. Araştırma, raporlama sonrası olayların sektör dinamiklerine göre önemini ve bu olayların finansal raporlama süreçlerine etkilerini ele alarak önemli sorulara yanıt aramayı amaçlamaktadır.

2.1.Yöntem

Bu araştırmada, içerik analizi yöntemi kullanılarak BIST 100'de yer alan reel sektör işletmelerinin finansal tabloları, dipnotları ve bağımsız denetim raporları incelenmiştir. İçerik analizi, özellikle büyük metin veri setlerinde sistematik bir inceleme yapılmasını sağlayan bir araştırma yöntemi olarak tanımlanmaktadır. Bu yöntem, belirli temalar, kavramlar ve kategoriler üzerinden verileri düzenlemeye ve bu verilerden anlamlı çıkarımlar yapmaya olanak tanır (Tavşancıl ve Aslan, 2001). “Nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan bu teknik, metinlerde yer alan bilgilerin belirli kurallar çerçevesinde sınıflandırılması ve özetlenmesi süreçlerini içerir (Krippendorff, 2004, s. 413).” Ayrıca, içerik analizi, metinlerin içeriğini belirli temalar doğrultusunda analiz etmek ve yorumlamak için kullanılan güçlü bir araçtır (Neuendorf, 2017).

Bu araştırmada içerik analizi MaxQDa veri analiz programı kullanılarak, KAP' dan indirilen BIST 100'de yer alan şirketlerin finansal tabloları, dipnotları ve bağımsız denetim raporları karşılaştırılarak sektörel bazda farklılıkları ve dinamikleri incelenecektir.

Bu çalışma hazırlanırken, BIST 100 reel sektör işletmelerinin 2018-2023 yılları bağımsız denetim raporları (www.kap.gov.tr) adresinden indirilerek 515 adet bağımsız denetim raporu MaxQDA veri analiz programına yüklenmiştir. MaxQDA programı ile dipnotlarından “Raporlama dönemi sonrası gerçekleşen olaylar “bölümü gerçekleşen olayların önemlilik düzeyine ve özelliklerine göre sektörel bazda kodlanmış ve bu

kodlama sonucunda elde edilen veriler analiz edilmiştir. Kodlama çalışması yapılırken, finansal raporlama üzerinde en fazla etkiyi gösteren sektörlerin “Enerji, Üretim, Hizmet, Otomotiv ve Finans” olduğu tespit edilmiştir. Finansal raporlama üzerindeki etkisinin daha az olduğu sektörler ise kodlama yapılırken (inşaat, teknoloji, pazarlama gibi) "Diğer" başlığı altında sınıflandırılmıştır.

2.2.Araştırma Sorusu

Raporlama dönemi sonrası olayların sektörel dinamiklere göre önemi nedir? Bu soru, farklı sektörlerde finansal raporlamadan sonra ortaya çıkan olayların şirketlerin karar alma süreçlerine olan etkisini anlamak için kritik bir rol oynar. Her sektörün kendine özgü dinamikleri ve risk faktörleri bulunmaktadır. Örneğin, enerji ve finans sektörü piyasa değişikliklerine hızla uyum sağlamayı gerektirirken, otomotiv sektörü uzun vadeli proje döngülerine bağlı kalır. Bu açıdan baktığımızda raporlama sonrası olayların sektörel dinamiklere göre analiz edilmesi, hangi sektörlerin bu olaylara daha duyarlı olduğunu anlamaya ve bu farkların neden kaynaklandığını ortaya koymaya yardımcı olur.

Düzeltilme gerektiren olaylar şirketler için ne tür riskler veya fırsatlar yaratmıştır? Bu sorunun cevabı, sektörlerin yapısal özelliklerini ve olaylara verdikleri tepkileri ortaya koyar. Ayrıca, bu olayların sektörler için risk ve fırsat yaratma potansiyelini anlamak, kriz yönetimi ve stratejik planlama süreçlerini geliştirmelerine katkıda bulunur. Örneğin, bir sektördeki raporlama sonrası olaylar rekabet avantajı sağlayacak fırsatları ortaya çıkarabilirken, başka bir sektörde ciddi finansal riskler yaratabilir.

Hangi sektörlerde raporlama dönemi sonrası olaylar daha sık raporlanmaktadır ve bu durumun temel nedenleri nelerdir? Olayların sektörel dağılımı nasıl bir fark yaratır? Raporlama dönemi sonrası olayların sıklıkla raporlandığı sektörleri belirlemek, bu sektörlerin yapısal özelliklerini ve dinamiklerini anlamak açısından önemlidir. Bu sektörlerdeki olayların neden daha sık raporlandığını belirlemek, sektörlerin finansal raporlama sonrası dönemine ilişkin stratejilerini açıklamak açısından değerli olacaktır.

Sektörel dağılımı farkı ile her sektör, kendine özgü risk faktörlerine ve piyasa koşullarına sahiptir. Bazı sektörlerde finansal raporlama sonrası olaylar, finansal tablolarda zorunlu revizyonlara yol açarken, diğer sektörlerde bu tür olaylar yalnızca bilgilendirme amacı taşır ve raporlama üzerinde bir değişiklik gerektirmez. Olayların sektörel dağılımının analiz edilmesi, finansal raporlama sonrası dönemde sektörlerin özgün dinamiklerini ve bu dinamiklerin olaylara olan tepkilerini anlamak açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu

ayrımın belirlenmesi hem şirket yönetimlerinin hem de paydaşların raporlamaya nasıl tepki verdiğini anlamak açısından önemlidir.

2018-2023 yılları arasında enerji, finans, üretim, otomotiv ve hizmet sektörlerinde hangi olaylar daha sık raporlanmıştır? Belirli sektörlerde raporlama dönemi sonrası hangi tür olayların daha sık raporlandığını analiz etmek, her sektörün karşı karşıya olduğu ortak riskleri ve fırsatları anlamak için önemlidir.

Hangi sektörler raporlama dönemi sonrası daha az olay açıklama eğilimindedir ve bunun nedenleri nelerdir? Bu sorunun önemi, şeffaflık ve rekabetçilik arasında bir denge kurma gerekliliğini vurgulamasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca, bu eğilimin nedenlerini anlamak, düzenleyici otoriteler ve yatırımcılar için daha etkili bir raporlama çerçevesi geliştirilmesine katkıda bulunabilir.

Makroekonomik faktörlerin (örneğin, COVID-19, deprem, enflasyon) raporlama sonrası olaylar üzerindeki etkisi nedir? Bu sorunun araştırılması, makroekonomik faktörlerin finansal raporlama üzerindeki sistematik etkisini anlamak açısından kritik öneme sahiptir. Aynı zamanda, bu faktörlerin sektörler arası karşılaştırmalarda nasıl dikkate alınması gerektiğini ortaya koyar. Bu sorunun yanıtı, sektörler arasında makroekonomik dalgalanmalara karşı etki düzeylerini ve bu etkilerin finansal raporlama süreçlerine nasıl yansıdığını anlamaya katkıda bulunur. Ayrıca, sektörler arasında şeffaflık ve standartlaştırma ihtiyacı açısından değerlendirerek düzenleyici çerçevelerin geliştirilmesine katkı sağlanabilir.

Raporlama dönemi sonrası olayların açıklanmasında bilgi paylaşımı açısından şeffaflık, düzenleyici yükümlülükler ve rekabetçi avantaj arasındaki denge nasıl sağlanmaktadır? Şeffaflık, yatırımcı güvenini ve piyasa istikrarını artırırken, düzenleyici yükümlülüklerin yerine getirilmesi yasal riskleri azaltır. Ancak, aşırı şeffaflık, şirketin rekabetçi avantajını zedeleyebilir ve stratejik bilgilerin rakiplere sızmasına neden olabilir. Bu soru, şirketlerin bu dengeyi nasıl sağladığını anlamak ve sektörler arasında farklılıkları analiz etmek için kritik bir öneme sahiptir. Bu araştırma sorusu, finansal raporlama süreçlerinin temelini oluşturan şeffaflık, yasal uyumluluk ve rekabet avantajı arasındaki dengeyi anlamaya yöneliktir. Şirketlerin bu dengeyi nasıl sağladığını incelemek, finansal raporlama standartlarının etkinliğini artırma ve sektörel farklılıkları analiz etme açısından önemlidir.

2.3. Veri Seti

Türkiye'deki payları borsada işlem gören BIST 100 şirketlerin bağımsız denetimden geçmiş finansal tabloları ve denetim raporları KAP' ta yer almaktadır. Bu platform, kamuya açık şirketlerin mali durumları hakkında şeffaf bir bilgi paylaşımı sağladığı için içerik analizi yapmaya uygun bir veri kaynağı sunmaktadır. Şirketlerin mali tabloları ve dipnotları, finansal olayların detaylı bir şekilde incelenmesine olanak tanır.

Bu çalışmada BIST 100 endeksinde yer alan reel sektör işletmelerinin seçilmesinin nedeni, bu endeksin Türkiye'nin en büyük ve en önemli şirketlerini temsil etmesidir. BIST 100, İstanbul Borsası'nda işlem gören en yüksek piyasa değerine sahip ve likiditesi en yüksek 100 şirketten oluşur. Bu şirketler, Türkiye ekonomisinin çeşitli sektörlerini kapsayan geniş bir yelpazeyi temsil ettiği için, sektörel farklılıkları incelemek adına ideal bir örneklem sunar.

Bu araştırma için Türkiye'deki payları borsada işlem gören BIST 100 şirketlerin finansal tablo seti ve denetim raporları Kamuyu Aydınlatma Platformu'nun (KAP) resmi internet sitesi üzerinden 2018-2023 yılları için toplamda 515 adet bağımsız denetim raporu PDF formatında veri seti olarak indirilmiştir. 2018-2023 yılları arasında BIST 100 işletmeleri olay Sektörel bazda “Enerji, Finans, Hizmet, Üretim, Diğer, Otomotiv “olmak üzere 6 sektör kategorisinde incelenmiş olup, toplamda 1085 adet raporlama dönemi sonrası düzeltme gerektirmeyen olay açıklaması yaptığı tespit edilmiştir. Tespit edilen düzeltme gerektirmeyen olaylar 24 adet ortak başlık altında toplanmıştır.

2.4. Kodlama Süreci

Kodlama süreci, raporlama dönemi sonrası olayların sistematik bir şekilde sınıflandırılması ve analiz edilmesi için kullanılan bir yöntemdir. Kodlama süreci hem finansal hem de operasyonel olayların detaylı bir şekilde analiz edilmesini sağlayarak sektörler arası karşılaştırmalara ve raporlama standartlarının uygulanabilirliğine yönelik önemli veriler sunmaktadır.

Kodlama kriterleri olarak: Raporlama dönemi sonrası olaylar, öncelikle “düzeltme gerektiren” ve “düzeltme gerektirmeyen” ve “olay bulunmayan” olaylar olarak üç ana kategoriye ayrılmıştır. Bu ayırım, TMS 10 standardının belirttiği önemlilik düzeyine dayanmaktadır.

- **Kategorize Etme Sürecinde:** Veri setleri KAP'tan PDF formatında indirilen bağımsız denetim raporlarının "dipnot bölümleri" veri analizi için temel kaynak olarak alınmıştır. Bağımsız denetim raporlarındaki "Raporlama Dönemi Sonrası Olaylar" ve "Covid Açıklaması" kısmı incelenmiş olup aşağıdaki kategorilere ayrılmıştır.
- **Finansal İşlemler:** "Sermaye, özkaynak ile ilgili açıklama" "Sermaye, özkaynak ile ilgili açıklama" "Kar ve yedek akçe, temettü dağıtımına ilişkin açıklamalar" "Hisse, tahvil, finansman bonusu, hisse geri alım işlemleri" "Kur korumalı mevduat açıklamaları" "Yeniden değerlendirme" "Borsa, halka arz, swap işlemleri" "Teminat, kefalet, rehin ipotek anlaşması" başlıkları altında kategorize edilmiştir.
- **Operasyonel ve Stratejik İşlemler:** "Faaliyetlere yönelik stratejik kararlar" "Maddi duran varlıklara ilişkin açıklamalar" "Birleşme, bölünme, devir, kuruluş ile ilgili açıklamalar" "Yatırım ve teşvik ilişkin açıklamalar" "Ruhsat, lisans, marka hakkı işlemleri" başlıkları altında kategorize edilmiştir.
- **Yasal ve Düzenleyici İşlemler:** "Bağlı ortaklık ve iştirak ile ilgili açıklamalar" "Davalara ilişkin işlemler" "Kurumsal yönetime ilişkin açıklamalar" "Para cezaları, zarar karşılanması işlemleri" başlıkları altında kategorize edilmiştir.
- **Makroekonomik ve Çevresel Etkiler:** "Depremin etki analizi, bağış açıklamaları" "Savaş etkileri açıklamaları" "COVID açıklaması" "EYT açıklaması" başlıkları altında kategorize edilmiştir.
- **Sözleşmeler ve Anlaşmalar:** "Sözleşmelere ilişkin açıklamalar" "İhale işlemleri" "İş sözleşmeleri" başlıkları altında kategorize edilmiştir.

Analitik Aşamalar:

- **Örnekleme:** 2018-2023 yılları arasındaki 515 rapordan veri toplanmıştır.
- **Kodlama Uygulaması:** MaxQDA veri analiz programı kullanılarak olaylar belirli kategorilere atanmıştır.
- **Sektörel Dağılım:** Her bir olay, ait olduğu sektöre (enerji, finans, otomotiv, hizmet, diğer, üretim) göre sınıflandırılmıştır.

Örnek Kodlama Süreci:

- **Örnek Olay:** Bir enerji şirketinin bilanço tarihi sonrası bir hidroelektrik santraline yapılan yatırıma ilişkin açıklaması.

Kodlama Kriterleri:

- **Olay Türü:** Operasyonel.

- **Düzeltilme Gerekliliği:** Gerektirmez.
- **Sektör:** Enerji.
- **Etkisi:** Finansal tablo dipnotlarında belirtilmiş, ancak tablolar üzerinde doğrudan bir etkisi yok.
- **Sonuç:** Kod, "Düzeltilme Gerektirmeyen Olay" "Enerji Sektörü" olay türü operasyonel başlığı altındaki "yatırım" kategorisine atanır.

Bir sonraki bölümde araştırma yöntemiyle elde edilen veriler, raporlama dönemi sonrası olayların sektörel etkilerini anlamaya zemin hazırlayacak ve bu verilerden elde edilecek bulgular sunulacaktır.

BÖLÜM 3. BIST 100 ŞİRKETLERİNE YÖNELİK ARAŞTIRMA

BULGULARI

Çalışmanın bu bölümünde, BIST 100 endeksinde yer alan reel sektör işletmelerinin raporlama dönemi sonrası olay açıklamalarına yönelik analiz sonuçları sunulmaktadır. Araştırma, 2018-2023 yılları arasında bu olayların sektörel bazda farklılıklarını ortaya koymayı hedeflemiştir. Çalışma kapsamında, olayların önemlilik düzeyleri ve türleri incelenerek, finansal tablolara etkileri sektör dinamiklerine göre değerlendirilmiştir. Bulgular, sektörlerin makroekonomik ve sektörel risklere karşı verdikleri tepkileri ve raporlama yoğunluklarındaki değişimleri anlamaya olanak sağlamaktadır. Pandemi, ekonomik krizler ve doğal afetler gibi makroekonomik faktörlerin, olay açıklama eğilimleri üzerindeki etkilerine ayrıca değinilmiştir.

3.1. 2018-2023 Dönemi BIST 100 Sektörleri

Raporlama dönemi sonrası olayların finansal tablolara olan etkileri sektörel dinamiklere göre farklılık göstermektedir. Bu çalışmada, BIST 100 şirketlerin 2018-2023 yılları arasında raporlama dönemi sonrası olay açıklamaları, düzeltme gerektirip gerektirmediğine ve olay açıklamalarının bulunup bulunmadığına göre sektörel bazda farklılıkları ortaya konularak sınıflandırılmıştır. Pandemi, ekonomik dalgalanmalar ve doğal afetler gibi makroekonomik faktörler, raporlama dönemi sonrası olayların açıklama yoğunluğunu ve türünü önemli ölçüde şekillendirmiş, bu farklılıklar sektörler bazında çalışmamızda incelenmiştir.

Şekil 2

2018-2023 Raporlama Döneminden Sonra Olay Açıklayan Sektörler Tablosu

Kod Sistemi	değişiklik gerektiren	değişiklik gerektirmeyen	olay bulunmayan
raporlama sonrası olaylar 2018			
ENERJİ			
FİNANS			
DİĞER			
HİZMET			
OTOMOTİV			
ÜRETİM			
raporlama sonrası olaylar 2019			
HİZMET			
DİĞER			
ÜRETİM			
OTOMOTİV			
FİNANS			
ENERJİ			
raporlama sonrası olaylar 2020			
FİNANS			
HİZMET (+)			
COVID AÇIKLAMASI			
DİĞER			
ÜRETİM			
OTOMOTİV			
ENERJİ			
raporlama sonrası olaylar 2021			
DİĞER			
COVID AÇIKLAMASI			
OTOMOTİV			
ÜRETİM			
FİNANS			
HİZMET			
ENERJİ			
raporlama sonrası olaylar 2022			
ENERJİ			
HİZMET			
OTOMOTİV			
COVID AÇIKLAMASI			
FİNANS			
ÜRETİM			
DİĞER			
raporlama sonrası olaylar 2023			
FİNANS			
HİZMET			
DİĞER			
OTOMOTİV			
ÜRETİM			
ENERJİ			

Yukarıdaki görsel, sektörel bazda raporlama dönemi sonrası olayların, yıllara göre "düzeltme gerektiren", "düzeltme gerektirmeyen" ve "olay bulunmayan" kategorileri çerçevesinde dağılımını göstermektedir. Şekil 2'deki verilere göre, COVID-19 pandemisi gibi küresel ölçekli olaylar, özellikle 2020 ve 2021 yıllarında raporlama dönemi sonrası olay açıklamalarında kayda değer bir artışa yol açmıştır. Bu yıllarda, hem "düzeltme gerektiren" hem de "düzeltme gerektirmeyen" olay sayılarında ciddi bir yoğunlaşma gözlenmiştir. Özellikle hizmet, üretim ve finans sektörlerinde pandeminin ekonomik etkilerinin yansımaları dikkat çekici bir şekilde görülmektedir.

2020 yılında, COVID-19'un etkisiyle "COVID açıklaması" kategorisinin finansal raporlamalarda önemli bir yer tuttuğu ve açıklama yoğunluğunun, pandemi nedeniyle artış gösterdiği gözlemlenmiştir. Aynı durum, 2021 yılında da devam etmiş, ancak 2022 yılı itibarıyla pandemi sonrası toparlanma süreciyle birlikte olay açıklama sayısında azalma yaşanmıştır. Bununla birlikte, 2022 ve 2023 yıllarında ekonomik dalgalanmalar, yüksek enflasyon ve bölgesel risk faktörlerinin etkisiyle bazı sektörlerde "düzeltme gerektirmeyen" olay açıklamalarında hala bir hareketlilik olduğu gözlenmektedir.

Özellikle finans, enerji ve hizmet sektörlerinin düzenleyici otoritelerden gelen zorunluluklar doğrultusunda, açıklama yoğunluğunun diğer sektörlerle kıyasla daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Buna karşılık, otomotiv ve üretim gibi sektörlerin daha az olay açıklama eğilimi gösterdiği ve stratejik bilgi gizliliği politikaları gereği bilgi paylaşımı açısından sınırlı olduğu anlaşılmaktadır. "Diğer" kategorisinde yer alan sektörlerin ise raporlama sonrası olay açıklamalarında daha düşük bir yoğunluğa sahip olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak, Şekil 2, raporlama dönemi sonrası olayların hem sektörel hem de yıllara göre değişiklik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Pandemi döneminde artan açıklama yoğunluğu, toparlanma döneminde azalmış olsa da ekonomik ve bölgesel faktörlerin etkisi, finansal raporlama süreçlerinde farklı düzeylerde devam etmiştir. Bu durum, sektörlerin dinamiklerinin ve makroekonomik koşulların finansal raporlama üzerindeki belirleyici rolünü açıkça göstermektedir.

3.1.1. 2018-2023 Dönem Değişiklik Gerektirmeyen Olayların İncelenmesi

Bu bölümde, BIST 100 şirketlerinin 2018-2023 yıllarına ait bağımsız denetim raporlarındaki "düzeltme gerektirmeyen" olay açıklamaları sektörel olarak incelenmiştir. Raporlama dönemi sonrası bu tür olaylar, finansal tabloları değiştirme gerekliliği doğurmasa da şirketlerin faaliyetleri, stratejik kararları ve finansal işlemleri hakkında paydaşlara bilgi sağlamak amacıyla önem taşır.

Tablo 1*2018 BIST100 Düzeltme Gerektirmeyen Olay Açıklayan Sektörler Tablosu*

AÇIKLAMA	DİĞER	ENERJİ	ÜRETİM	FİNANS	OTOMOTİV	HİZMET	TOPLAM
HİSSE -TAHVİL-FİNANSMAN BONOSU İŞLEMLERİ	4	2		5		1	12
SERMAYE -ÖZKAYNAK İLE İLGİLİ AÇIKLAMA	3	1	1	1		3	9
BİRLEŞME-BÖLÜNME-DEVİR İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR	2		2	3		2	9
SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	1	3	1				5
FAALİYETLERE YÖNELİK STRATEJİK KARARLAR	3	2					5
KREDİLER İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR	2			2			4
BAĞLI ORTAKLIK İŞTİRAK İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR	2		1				3
İHALE İŞLEMLERİ	2					1	3
KAR VE YEDEK AKÇE-TEMETTÜ DAĞITIMINA İLİŞKİN AÇIKL.	2					1	3
YATIRIMLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR		2	1				3
İŞ SÖZLEŞMELERİ		2	1				3
KURUMSAL YÖNETİME İLİŞKİN AÇIKLAMALAR				2			2
TEMİNAT KEFALET REHİN İPOTEK ANLAŞMASI	1				1		2
RUHSAT-LİSANS-MARKA HAKKI İŞLEMLERİ		1	1				2
DAVALARA İLİŞKİN İŞLEMLER			1				1
MADDİ DURAN VARLIKLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	1						1
KUR KORUMALI MEVDUAT AÇIKLAMALARI							0
YENİDEN DEĞERLEME							0
BORSA-HALKA ARZ-SWAP İŞLEMLERİ							0
EYT AÇIKLAMASI							0
DEPREMİN ETK.ANALİZİ- BAĞIŞ AÇIKLAMASI							0
SAVAŞ ETKİLERİ AÇIKLAMALARI							0
COVID AÇIKLAMASI							0
PARA CEZALARI-ZARAR KARŞILANMASI İŞLEMLERİ							0
TOPLAM	23	13	8	13	1	8	67

Tablo 1’de, 2018 yılı raporlama dönemi sonrası olayların içerik açıklamaları analiz edilerek sektör bazında incelenmiştir. Bu tabloya göre, raporlama dönemi sonrası özellikle” Önemli Hisse İşlemleri”,” Sermaye ve Özkaynak işlemleri”, “Şirket Birleşme, Bölünme, Devir “gibi konularda birçok olayın gerçekleştiği görülmüştür. Sektörel açıdan baktığımızda ise enerji ve finans sektörlerinin 13 olay açıklaması yaparak en fazla olay açıklaması yaptığı belirlenmiştir. Bu bulgu, enerji ve finans sektörlerinin piyasa dinamiklerine hızlı uyum sağlama gerekliliğini ve düzenleyici otoriteler tarafından getirilen şeffaflık yükümlülükleri gereği daha fazla olay bildirme eğiliminde olduğunu desteklemektedir (Smith, vd. 2020).

Tablo 2*2019 BIST100 Düzeltme Gerektirmeyen Olay Açıklayan Sektörler Tablosu*

AÇIKLAMA	DİĞER	ENERJİ	ÜRETİM	FINANS	OTOMOTİV	HİZMET	TOPLAM
HİSSE -TAHVİL-FİNANSMAN BONOSU İŞLEMLERİ	6	3	5	16	1	1	32
SERMAYE -ÖZKAYNAK İLE İLGİLİ AÇIKLAMA	1	4	3	1		1	10
BAĞLI ORTAKLIK İŞTİRAK İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR	3	1		1			5
SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	2	1		1		1	5
FAALİYETLERE YÖNELİK STRATEJİK KARARLAR	3	1	1				5
BİRLEŞME-BÖLÜNME-DEVİR İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR	3		1	1			5
KREDİLER İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR	2	1			1	1	5
PARA CEZALARI-ZARAR KARŞILANMASI İŞLEMLERİ	1	3	1				5
KAR VE YEDEK AKÇE-TEMETTÜ DAĞITIMINA İLİŞKİN AÇIKL.		2	1				3
MADDİ DURAN VARLIKLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	1		1				2
İŞ SÖZLEŞMELERİ			1			1	2
RUHSAT-LİSANS-MARKA HAKKI İŞLEMLERİ							2
İHALE İŞLEMLERİ		1					1
YATIRIMLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR			1				1
TEMİNAT- KEFALET REHİN İPOTEK ANLAŞMASI		1					1
DAVALARA İLİŞKİN İŞLEMLER							0
KURUMSAL YÖNETİME İLİŞKİN AÇIKLAMALAR							0
KUR KORUMALI MEVDUAT AÇIKLAMALARI							0
YENİDEN DEĞERLEME							0
BORSA-HALKA ARZ-SWAP İŞLEMLERİ	3						0
EYT AÇIKLAMASI							0
DEPREMİN ETK.ANALİZİ- BAĞIŞ AÇIKLAMASI							0
SAVAŞ ETKİLERİ AÇIKLAMALARI							0
COVID AÇIKLAMASI							0
TOPLAM	25	18	15	20	1	5	84

Tablo 2’de içerik açıklaması olarak 2019 yılında şirketlerin raporlama dönemleri sonrasında yoğun olarak bildirimde buldukları olayların temel konuları “Hisse, Tahvil, Finansman Bonosu İşlemleri” ve “Sermaye ve Öz kaynak” ile ilgili işlemler, olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca tabloya sektör açısından baktığımızda yine 2019 yılında da enerji ve finans sektörlerinin olay açıklamalarında en fazla etkinliğe sahip olan sektörler olarak öne çıktığı görülmüştür. Özellikle finans sektörünün, sermaye piyasası şartları dolayısıyla "Hisse, Tahvil ve Finansman Bonosu" gibi önemli finansal araçlara ilişkin olayları daha yoğun şekilde bildirdiği görülmektedir. Bu bize yüksek regülatif baskının ve piyasa duyarlılığının bir yansıması olduğunu göstermektedir.

Tablo 3*2020 BIST100 Düzeltme Gerektirmeyen Olay Açıklayan Sektörler Tablosu*

AÇIKLAMA	DİĞER	ENERJİ	ÜRETİM	FINANS	OTOMOTİV	HİZMET	TOPLAM
COVID AÇIKLAMASI	11	10	27	11	7	4	70
HİSSE -TAHVİL-FİN.BONOSU-HİSSE GERİ ALIM İŞL.	11	8	6	8	1	3	37
SERMAYE -ÖZKAYNAK İLE İLGİLİ AÇIKLAMA	6	3	5	1			15
KAR VE YEDEK AKÇE-TEMETTÜ DAĞITIMINA İLİŞKİN AÇIKL.	4	1	7		1	1	14
BİRLEŞME-BÖLÜNME-DEVİR-KURULUŞ İLE İLGİLİ AÇIKL.	4	3	2	2	2		13
İŞ SÖZLEŞMELERİ	3	2	3			1	9
YATIRIM VE TEŞVİK İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	1	1	4				6
KREDİLER İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR		1	3	1			5
RUHSAT-LİSANS-MARKA HAKKI İŞLEMLERİ	2	1	2				5
FAALİYETLERE YÖNELİK STRATEJİK KARARLAR	1	2	1				4
DAVALARA İLİŞKİN İŞLEMLER		1	2				3
MADDİ DURAN VARLIKLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	2		1				3
BAĞLI ORTAKLIK İŞTİRAK İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR			1				1
SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR							0
İHALE İŞLEMLERİ							0
KURUMSAL YÖNETİME İLİŞKİN AÇIKLAMALAR							0
KUR KORUMALI MEVDUAT AÇIKLAMALARI							0
YENİDEN DEĞERLEME İŞLEMİ							0
BORSA-HALKA ARZ-SWAP İŞLEMLERİ							0
TEMİNAT- KEFALET REHİN İPOTEK ANLAŞMASI							0
EYT AÇIKLAMASI							0
DEPREMİN ETK.ANALİZİ- BAĞIŞ AÇIKLAMASI							0
SAVAŞ ETKİLERİ AÇIKLAMALARI							0
PARA CEZALARI-ZARAR KARŞILANMASI İŞLEMLERİ							0
TOPLAM	45	33	64	23	11	9	185

Tablo 3'te İçerik açıklaması olarak 2020 yılında şirketlerin raporlama dönemleri sonrasında yoğun olarak bildirimde buldukları olayların temel konuları "Covid-19 Açıklaması" kategorisi 70 kez raporlanarak en fazla dikkat çeken olay türü olduğu görülmüştür. Yoğun bildirimde bulunulan diğer temel konular "Hisse, Tahvil, Finansman Bonosu İşlemleri", "Sermaye ve Öz kaynak işlemleri" ve "Kar, Yedek Akçe, Temettü Dağıtım" ile ilgili işlemler olarak öne çıkmıştır. Tabloya sektörel açıdan baktığımızda 2020 yılında enerji ve üretim sektörlerinin olay açıklamalarında en fazla etkinliğe sahip olduğu görülmüştür. Pandemi dönemi, enerji ve üretim sektörlerinin operasyonel süreçlerini büyük ölçüde etkilerken, tedarik zincirindeki kesintiler bu etkileri daha da derinleştirmiştir. Baldwin'in dairesel gelir akışı modeline göre, ekonomik döngüde herhangi bir aksama, zincirleme bir etki yaratarak diğer halkalarda da yavaşlamaya neden

olmaktadır (Baldwin, 2020). Pandemi sırasında enerji sektöründe talep azalmaları ve arz sorunları yaşanırken, üretim sektöründe hammadde tedarik zinciri kesintileri ve maliyet artışları bu halkaların zayıflamasına yol açmıştır. Bu durum, finansal raporlama döneminde daha fazla olay açıklaması yapılmasını zorunlu kılmıştır. Örneğin, üretim sektöründe pandemi nedeniyle yaşanan lojistik sorunlar ve iş gücü kayıpları, operasyonel sonuçlara doğrudan yansımıştır. Enerji sektöründe ise uluslararası petrol fiyatlarındaki dalgalanmalar ve talep azalmaları, finansal tabloları etkileyen önemli faktörler olmuştur.

Tablo 4

2021 BIST100 Düzeltme Gerektirmeyen Olay Açıklayan Sektörler Tablosu

AÇIKLAMA	DİĞER	ENERJİ	ÜRETİM	FINANS	OTOMOTİV	HİZMET	TOPLAM
COVID AÇIKLAMASI	24	9	24	13	9	8	87
HİSSE -TAHVİL-FİN.BONOSU-HİSSE GERİ ALIM İŞL.	15	8	11	3		4	41
KUR KORUMALI MEVDUAT AÇIKLAMALARI	7	4	7			2	20
SERMAYE -ÖZKAYNAK İLE İLGİLİ AÇIKLAMA	5	2	2	3		2	14
KAR VE YEDEK AKÇE-TEMETTÜ DAĞITMINA İLİŞKİN AÇIKL.	8	4				2	14
FAALİYETLERE YÖNELİK STRATEJİK KARARLAR	3	3	4			2	12
KREDİLER İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR	4	2	3	1		2	12
BİRLEŞME-BÖLÜNME-DEVİR-KURULUŞ İLE İLGİLİ AÇIKL.	2	6	2				10
DAVALARA İLİŞKİN İŞLEMLER	3	2	2	1	1		9
İŞ SÖZLEŞMELERİ	3	1	3			1	8
PARA CEZALARI-ZARAR KARŞILANMASI İŞLEMLERİ	4	2	1			1	8
YATIRIM VE TEŞVİK İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	3	2	2				7
SAVAŞ ETKİLERİ AÇIKLAMALARI	1	1	4			1	7
MADDİ DURAN VARLIKLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	4	1	1				6
BAĞLI ORTAKLIK İŞTİRAK İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR	2	2	1				5
KURUMSAL YÖNETİME İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	2		1	1		1	5
İHALE İŞLEMLERİ	1	1		1	1		4
RUHSAT-LİSANS-MARKA HAKKI İŞLEMLERİ	1	2	1				4
BORSA-HALKA ARZ-SWAP İŞLEMLERİ		2				1	3
TEMİNAT- KEFALET REHİN İPOTEK ANLAŞMASI			2				2
SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR							0
YENİDEN DEĞERLEME İŞLEMİ							0
EYT AÇIKLAMASI							0
DEPREMİN ETK.ANALİZİ- BAĞIŞ AÇIKLAMASI							0
TOPLAM	92	54	71	23	11	27	278

Tablo 4’te içerik açıklaması olarak 2021 yılında şirketlerin raporlama dönemleri sonrasında yoğun olarak bildirimde buldukları olayların temel konuları “Covid-19 Açıklaması”, “Hisse, Tahvil, Finansman Bonosu İşlemleri”, “Kur Korumalı Mevduat”, “Sermaye ve Öz kaynak” ve “Kar, Yedek Akçe, Temettü Dağıtımını “ile ilgili işlemler,

olarak öne çıkmaktadır. Sektörel açıdan bakıldığında, 2021 yılında enerji ve üretim sektörlerinin olay açıklamalarında en fazla etkinliğe sahiptir. Bu durum, enerji sektöründe artan fiyat dalgalanmalarının ve üretim sektöründe tedarik zinciri kesintilerinin doğrudan etkisiyle ilişkilendirilebilir. Örneğin, enerji sektöründe petrol ve doğalgaz fiyatlarındaki dalgalanmalar, şirketlerin nakit akışı ve borçlanma maliyetlerinde ani değişikliklere yol açarak üretim sektöründe hammadde tedarikinde yaşanan sorunlar ve artan lojistik maliyetleri, bu sektörlerin finansal raporlama dönemi sonrası olay açıklamalarını daha da arttırabileceğini düşündürmektedir.

Tablo 5

2022 BIST100 Düzeltme Gerektirmeyen Olay Açıklayan Sektörler Tablosu

AÇIKLAMA	DİĞER	ENERJİ	ÜRETİM	FINANS	OTOMOTİV	HİZMET	TOPLAM
HİSSE -TAHVİL-FİN.BONOSU-HİSSE GERİ ALIM İŞL.	21	16	18	9	7	4	75
DEPREMİN ETK.ANALİZİ- BAĞIŞ AÇIKLAMASI	18	7	18	5	4	11	63
COVID AÇIKLAMASI	15	10	18	4	4	4	55
BİRLEŞME-BÖLÜNME-DEVİR-KURULUŞ İLE İLGİLİ AÇIKL.	4	10	8	1	3	3	29
SERMAYE -ÖZKAYNAK İLE İLGİLİ AÇIKLAMA	1	5	7	3	1		17
FAALİYETLERE YÖNELİK STRATEJİK KARARLAR	4	4	4		1	1	14
EYT AÇIKLAMASI	7	1	6				14
KAR VE YEDEK AKÇE-TEMETTÜ DAĞITMINA İLİŞKİN AÇIKL.	5	2	5		1		13
KURUMSAL YÖNETİME İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	3	1	3	2	1	1	11
İŞ SÖZLEŞMELERİ	2	3	3			2	10
RUHSAT-LİSANS-MARKA HAKKI İŞLEMLERİ	3	3	3			1	10
KREDİLER İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR	1	2	3	1	1		8
YENİDEN DEĞERLEME İŞLEMİ	1		1	4			6
BAĞLI ORTAKLIK İŞTİRAK İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR	1	1	3				5
BORSA-HALKA ARZ-SWAP İŞLEMLERİ		1	4				5
YATIRIM VE TEŞVİK İLİŞKİN AÇIKLAMALAR		2	2				4
MADDİ DURAN VARLIKLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	3						3
DAVALARA İLİŞKİN İŞLEMLER			1		1		2
İHALE İŞLEMLERİ	1						1
SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR							0
KUR KORUMALI MEVDUAT AÇIKLAMALARI							0
TEMİNAT- KEFALET REHİN İPOTEK ANLAŞMASI							0
SAVAŞ ETKİLERİ AÇIKLAMALARI							0
PARA CEZALARI-ZARAR KARŞILANMASI İŞLEMLERİ							0
TOPLAM	90	68	107	29	24	27	345

Tablo 5’te içerik açıklaması olarak 2022 yılında şirketlerin raporlama dönemleri sonrasında yoğun olarak bildirimde buldukları olayların temel konuları “Covid-19 Açıklaması”, “Hisse, Tahvil, Finansman Bonosu İşlemleri”,” Deprem etkileri ve Bağış

açıklamaları “ve “Birleşme, Bölünme, Devir, Kuruluş İşlemleri “ile ilgili işlemler, olarak öne çıkmaktadır. Tabloya sektörel açılarından baktığımızda 2021 yılında enerji ve üretim sektörlerinin olay açıklamalarında en fazla etkinliğe sahip olan sektörler olarak öne çıktığı görülmüştür.

2020-2021-2022 yılı enerji ve üretim sektöründe raporlama dönemi sonrası olay açıklama sayısındaki artışın temel nedeni olarak; Covid-19 pandemisinin üretim süreçleri, hammadde tedarik zincirleri ve enerji piyasalarını ciddi boyutta etkileyen bir yıl olduğu bilinmektedir. Enerji piyasasında pandemiden dolayı meydana gelen talep değişiklikleri nedeniyle yeni stratejiler geliştirmek gerektirirken, üretim sektöründe ise Covid-19 pandemisine bağlı olarak zorunlu ve ani dönüşümler buna bağlı olarak da hızlı uyum gerektiren önlemler almak zorunda kalınmıştır. Pandemi ile sektördeki bazı olayların yine geçici tedbirler ya da çevresel etkenlere bağlı olması nedeniyle değişiklik gerektirmeyen olaylar olarak raporlanmış olması mümkündür. Ayrıca 2022 yılında yaşanan büyük depremin etkisi üretim ve enerji sektöründe olay açıklama sayısında artışa neden olduğu düşünülmektedir.

Tablo 6

2023 BIST100 Düzeltme Gerektirmeyen Olay Açıklayan Sektörler Tablosu

AÇIKLAMA	DİĞER	ENERJİ	ÜRETİM	FİNANS	OTOMOTİV	HİZMET	TOPLAM
HİSSE -TAHVİL-FİN.BONOSU-HİSSE GERİ ALIM İŞL.	9	4	10	7	2	3	35
BİRLEŞME-BÖLÜNME-DEVİR-KURULUŞ İLE İLGİLİ AÇIKL.	4	6	5	2	1	3	21
SERMAYE -ÖZKAYNAK İLE İLGİLİ AÇIKLAMA	4	7	4	2		2	19
BAĞLI ORTAKLIK İŞTİRAK İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR	4	4	1		1		10
YATIRIM VE TEŞVİK İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	1	2	5			1	9
FAALİYETLERE YÖNELİK STRATEJİK KARARLAR	2	1	2			2	7
KAR VE YEDEK AKÇE-TEMETTÜ DAĞITIMINA İLİŞKİN AÇIKL.	3	2	1				6
KREDİLER İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR			1	4		1	6
İŞ SÖZLEŞMELERİ	1		1		1		3
DAVALARA İLİŞKİN İŞLEMLER	1		1				2
RUHSAT-LİSANS-MARKA HAKKI İŞLEMLERİ		2					2
İHALE İŞLEMLERİ		1					1
MADDİ DURAN VARLIKLARA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	1						1
KUR KORUMALI MEVDUAT AÇIKLAMALARI				1			1
BORSA-HALKA ARZ-SWAP İŞLEMLERİ			1				1
DEPREMİN ETK.ANALİZİ- BAĞIŞ AÇIKLAMASI			1				1
PARA CEZALARI-ZARAR KARŞILANMASI İŞLEMLERİ	1						1
SÖZLEŞMELERE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR							0

<i>Tablolar Devamı</i>							
KURUMSAL YÖNETİME İLİŞKİN AÇIKLAMALAR							0
YENİDEN DEĞERLEME							0
TEMİNAT- KEFALET REHİN İPOTEK ANLAŞMASI							0
EYT AÇIKLAMASI							0
SAVAŞ ETKİLERİ AÇIKLAMALARI							0
COVİD AÇIKLAMASI							0
TOPLAM	31	29	33	16	5	12	126

Tablo 6'ye baktığımızda içerik açıklaması olarak 2023 yılında şirketlerin raporlama dönemleri sonrasında yoğun olarak bildirimde buldukları olayların temel konuları "Hisse, Tahvil, Finansman Bonusu İşlemleri", "Sermaye ve Öz kaynak ile ilgili işlemler" ve "Birleşme, Bölünme, Devir, Kuruluş İşlemleri" ile ilgili işlemler olduğu görülmektedir. Tabloya sektörel açıdan baktığımızda 2023 yılında enerji ve üretim sektörlerinin olay açıklamalarında en fazla etkinliğe sahip olan sektörler olarak öne çıktığı görülmüştür. Knechel ve Payne (2001), denetim raporlama süreçlerinin sektörlere göre değişiklik gösterdiğini ve yüksek düzenleyici gerekliliklerin raporlama yoğunluğunu artırdığını vurgulamıştır. Bu bulgu, enerji ve üretim sektörlerinin küresel ekonomik dalgalanmalara duyarlılığını ve finansal raporlama gerekliliklerini artıran düzenlemelerin etkisini desteklemektedir.

3.1.2. 2018-2023 Dönem Düzeltme Gerektiren Olayların İncelenmesi

Düzeltilme gerektiren olaylar, genellikle işletmenin mali tablolarında geçmiş dönemlere ilişkin önemli bir düzeltme ya da açıklama yapılmasını zorunlu kılmaktadır (Kieso vd., 2019). Uluslararası Muhasebe Standartları (IAS 10), finansal raporlama döneminden sonra ortaya çıkan olayları iki ana kategoriye ayırır: düzeltme gerektiren olaylar ve düzeltme gerektirmeyen olaylar. Düzeltme gerektiren olaylar, finansal tabloların mevcut durumunu etkileyecek önemlilik düzeyine sahip olduğundan mali tabloların yeniden düzenlenmesini zorunlu kılacak niteliktedir (IAS, 2021).

"Davalarla İlgili İşlemler" başlığı altında az sayıda olay raporlanmış olmasına rağmen, bu tür olayların işletme yönetimi, yatırımcı ilişkileri ve kurumsal itibar üzerindeki etkisi oldukça büyük olabilir. Hukuki süreçlerin, özellikle üretim sektörü gibi yüksek riskli alanlarda, işletmelerin stratejik kararlarını etkileyebileceği ve finansal planlamada belirsizliklere yol açabileceği unutulmamalıdır. Literatürde, hukuki olayların işletmelerin piyasa değerleri üzerinde negatif etkiler yaratabileceği ve yatırımcı güvenini sarsabileceği belirtilmektedir (Richardson vd., 2002).

Üretim sektöründe davaların sıklıkla meydana gelmesi, bu sektörün operasyonel karmaşıklığını ve hukuki riskler içerdiğini düşündürmektedir. Diğer sektörlerde düzeltme gerektiren olayların raporlanmamış olması, bu sektörlerin ilgili dönemde daha düşük bir hukuki risk profili taşıdığını düşündürebilir.

Tablo 7

2018-2023 BIST100 Düzeltme Gerektiren Olay Tablosu

AÇIKLAMA	DİĞER	ENERJİ	ÜRETİM	FINANS	OTOMOTİV	HİZMET	TOPLAM
DAVALARA İLİŞKİN İŞLEMLER			2				2
TOPLAM	0	0	2	0	0	0	2

Tablo 7’ye baktığımızda 2018-2023 yılları için yapılan analiz çalışmasında, 2018 ve 2021 yılında üretim sektöründe 2 adet düzeltme gerektiren olay tespit edilmiştir. İncelemede, bu olayın yargılama süreci devam eden önceki mali dönemlere ait iş ve işlemleri ile ilgili bir davanın sonuçlanmasına ilişkin olduğu belirlenmiştir. Dava sonucunda şirketin tazminat ödemesi ya da alacaklı duruma geçmesi gibi durumlar, şirketin mali durumu ve performansını doğrudan etkilemektedir. Literatürde, hukuki süreçlerin işletmelerin piyasa değeri ve yatırımcı güveni üzerindeki negatif etkileri çeşitli çalışmalarda ifade edilmiştir (Richardson vd., 2002). Bu kapsamdaki olaylar, şirketin finansal durumunu potansiyel yatırımcılara, hissedarlara ve diğer paydaşlara doğru şekilde yansıtmak için büyük önem taşır.

3.1.3. 2018-2023 Raporlama Dönemi Sonrası Olay Bulunmayan Sektörler

2018-2023 yılları arasında BİST 100 şirketlerin raporlama dönemi sonrası yaşanan olaylar açısından değerlendirilmesi, sektörel farklılıkları ve bu olayların şirketlerin finansal performansına etkilerini anlamak adına önemli bir perspektif sunmaktadır. Ancak, bu süreçte raporlama dönemi sonrası herhangi bir olay bildirmeyen şirketler de bulunmaktadır. Bu tür şirketlerin varlığı, olayların bildirilme gerekliliği ve sektörel dinamikler anlamında dikkatle incelenmesi gerekmektedir. Çünkü olay bulunmaması, yalnızca finansal istikrar göstergesi değil, aynı zamanda şeffaflık, raporlama standartlarına uyum ya da olayların etkisinin ihmal edilebilir düzeyde olması gibi farklı nedenlerle açıklanabilir. Dolayısıyla, raporlama dönemi sonrası olay bulunmayan şirketler, bu dönemlerdeki kurumsal davranış ve stratejiler açısından ayrı bir başlık altında ele alınmayı gerektirmektedir.

Tablo 8*2018-2023 Raporlama Dönemi Sonrası Olay Bulunmayan Sektörler*

<u>YIL</u>	<u>DIĞER</u>	<u>ENERJİ</u>	<u>ÜRETİM</u>	<u>FİNANS</u>	<u>OTOMOTİV</u>	<u>HİZMET</u>	<u>TOPLAM</u>
2018	7	1	11	1	14	4	38
2019	5	3	12	0	6		26
2020	6	3	13	3	6	1	32
2021	3	1	7	3	7	2	23
2022	4	0	11	1	2	1	19
2023	5	1	13	0	5	4	28
TOPLAM	30	9	67	8	40	12	166

Tabloda 8'deki verilere göre, 2018-2023 yılları arasında raporlama dönemi sonrası olay açıklaması yapmayan sektörlerin dağılımı analiz edilmiştir. Bu dönemde tüm sektörlerde toplam 166 adet şirket olay açıklamama eğiliminde olup, sektörel bazda baktığımızda "Üretim" sektörü 67 adet ile en yüksek sayıya sahiptir. Bunu, sırasıyla 40 adet ile "Otomotiv", 30 adet ile "Diğer", 12 adet ile "Hizmet", 9 adet ile "Enerji" ve 8 adet ile "Finans" sektörü takip etmektedir.

Yıllara göre değerlendirme yapıldığında, 2018 yılı 38 adet ile en yüksek olay açıklanmasından kaçınılan yıl olurken, 2022 yılı yalnızca 19 adet ile en düşük seviyededir. Özellikle üretim ve otomotiv sektörü bilgi paylaşımı sınırlı olan sektörler olarak dikkat çekmektedir.

2018-2023 yılları arasında üretim ve otomotiv sektörlerinde olay açıklama oranlarının düşük olmasının temel nedenleri, bu sektörlerin yapısal özellikleri, iş süreçleri ve bilgi paylaşımı stratejileri ile ilişkilidir. Üretim ve otomotiv sektörleri, genellikle yoğun bir rekabetin olduğu piyasalarda faaliyet gösterir. Bu durum, firmaların stratejik bilgilerinin (yeni ürün geliştirme, maliyet avantajları, tedarik zinciri verimliliği vb.) rakiplere karşı korunmasını zorunlu hale geldiğini düşündürmektedir. Knechel ve Payne (2001) gibi araştırmalar, hassas bilgilerin paylaşılmamasının, bu sektörlerdeki rekabetçi avantajı korumak için bir strateji olduğunu belirtir. Söz konusu iki sektörde olay açıklamalarının sınırlı kalmasının başlıca nedenlerine kısaca değinelim.

1. Yapısal Özellikler ve Süreçlerin Karmaşıklığı

Üretim ve otomotiv sektörleri, genellikle uzun tedarik zincirlerine ve karmaşık üretim süreçlerine sahiptir. Bu sektörlerde bir olayın etkisi ya da olayın sonuçlarını ölçmek zaman alabilir. Bu durum, olayların açıklama gerekliliğinin ertelenmesine veya

değerlendirme süreçlerinin tamamlanmasının beklenmesine neden olabilir. Bu durum, örneğin Healy ve Palepu'nun (2001) bilgi asimetrisi teorisiyle açıklanabilir; bilgi akışının yavaş olması, olay açıklamalarını azaltabilir. Örneğin: Regüle edilmiş sektörler (örneğin, bankacılık) daha fazla bilgi açıklama eğilimindedir. Üretim ve otomotiv gibi rekabetçi sektörlerde şirketler, stratejik kaygılar nedeniyle bilgi açıklamaktan kaçınabilir.

2. Rekabetçi Dinamikler

Otomotiv ve üretim sektörleri, yüksek düzeyde rekabet içerir. Bu rekabetçi ortamda şirketler, stratejik bilgilerini koruma eğilimindedir ve olay açıklamalarının rakipler tarafından bir avantaj unsuru olarak kullanılmasını istemezler. Verrecchia (1983), rekabetçi kaygıların bilgi açıklamalarını sınırlayan bir faktör olduğunu belirtmiştir.

3. Sektörel Dayanıklılık ve Beklenti Yönetimi

Üretim ve otomotiv sektörleri, genellikle krizlere dayanıklı olarak tasarlanmıştır. Bu sektörlerde, olayların "olağan iş döngüsünün" bir parçası olarak görülme eğilimi vardır. Bu nedenle şirketler, her olay için açıklama yapma ihtiyacı hissetmeyebilir. Bu durum, Diamond ve Verrecchia'nın (1991) bilgi açıklama maliyetleri teorisiyle açıklanabilir; firmalar, bilgi paylaşımının maliyetini faydasına göre değerlendirmektedir. Özellikle rekabetin yoğun olduğu veya bilgi hazırlama maliyetlerinin yüksek olduğu sektörlerde, bilgi açıklamalarının neden sınırlı olabileceğini anlamak için güçlü bir çerçeve sunar. Örneğin, otomotiv veya üretim gibi sektörlerde şirketler, stratejik bilgileri açıklamaktan kaçınarak rekabetçi avantajlarını korumayı tercih edebilir.

4. Yasal Düzenlemeler ve Sektörel Standartlar

Üretim ve otomotiv sektörlerindeki olayların açıklanması, finansal raporlama veya standartlarının gereklilikleri doğrultusunda sınırlanabilir. Özellikle büyük şirketlerin, olayların etkisini ölçmeden açıklama yapmaktan kaçınması, yasal ve finansal risklerin önlenmesi amacıyla stratejik bir karar olabilir. Bushman ve Smith (2001), yasal düzenlemeler şirket davranışlarını nasıl etkilediği üzerinde durmuş ve olay açıklamalarının sektörel farklılıklara göre değiştiğini vurgulamıştır.

- Şirketler, yetkili kurumlarca tarafından belirlenen kurallara ve standartlara uymak zorundadır. Bu durum, şirketlerin nasıl ve ne kadar bilgi açıklayacaklarını doğrudan etkiler.

- Daha sıkı düzenlemelere sahip sektörlerde (örneğin, finans ve sağlık sektörü), şirketler daha ayrıntılı ve sık bilgi açıklamaları yapmak durumunda kalır.
- Daha gevşek düzenlemelere sahip sektörlerde (örneğin, otomotiv veya üretim), şirketler daha esnek bilgi açıklama politikalarına sahip olabilir.

Sonuç olarak, üretim ve otomotiv sektörlerinin olay açıklamalarında geri planda kalması, bilgi asimetrisi, rekabetçi kaygılar, sektör dinamikleri ve regülasyonlarla ilişkili çok boyutlu bir mesele olarak değerlendirilebilir. Bu durum, sektörel özelliklerin finansal raporlama süreçlerine etkisini göz önünde sermektedir.

BÖLÜM 4. BIST 100 ŞİRKETLERİNE YÖNELİK ARAŞTIRMA

BULGULARININ ANALİZİ

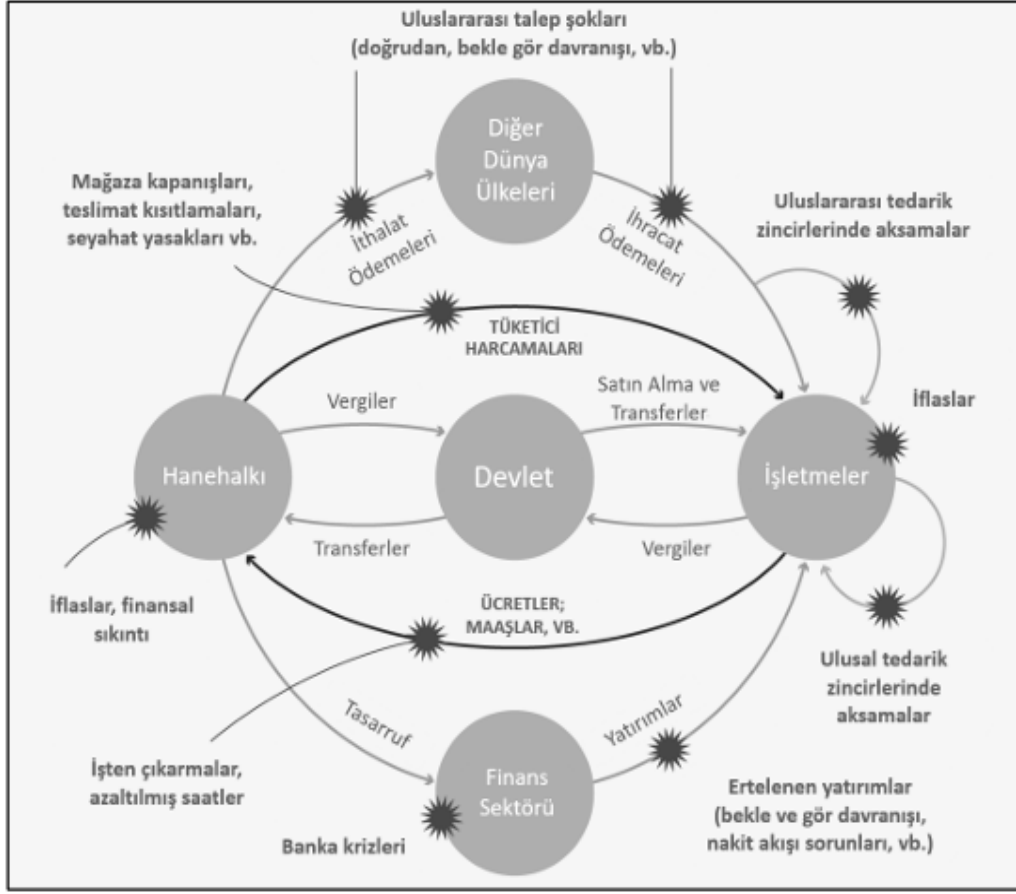
4.1. Raporlama Dönemi Sonrası Olayların Sektör Bazlı İncelenmesi

2018-2019 yıllarına baktığımızda enerji ve finans sektörleri en fazla açıklama yapan sektörler olduğu görülmüştür. Nedenine kısaca değinecek olursak hem enerji hem de finans sektörlerinde faaliyet gösteren şirketler, yasal zorunlulukları yüzünden ortaya çıkan olayları şeffaf bir şekilde açıklamak zorundadır. Bu da olay açıklamalarının sayısını artırabilir. Ayrıca enerji ve finans sektörleri, hızlı değişimlerin yaşandığı ve piyasa koşullarına hızlı uyum sağlanması gereken sektörlerdir. Özellikle finans sektöründe ekonomik dalgalanmalar, piyasa koşulları ve uluslararası gelişmeler, olay açıklama ihtiyacını artırır. Enerji sektöründe ise enerji fiyatlarındaki değişiklikler, düzenleyici değişiklikler veya çevresel faktörler enerji sektörlerinde olay açıklamalarının diğer sektörlerle göre daha sık yapılmasına etki ettiğini söyleyebiliriz (Smith vd., 2020). Enerji sektörünün yüksek volatilitateye sahip olması bu sektörlerde finansal raporlamanın ardından bilgilendirme ihtiyacını doğurmaktadır (Brown ve Adams, 2018). Bu tür bilgilendirme içeren açıklamalar, yatırımcıların ve finansal tablo kullanıcılarına piyasa koşullarını daha iyi anlamaları için güven ortamını koruma amacı taşımaktadır.

Finansal raporlama dönemi sonrası bilgi paylaşımı sınırlı olan sektörler Otomotiv ve Üretim sektörleri olduğu görülmüştür. Bunların nedenlerine kısaca değinecek olursak; üretim ve otomotiv sektörü genellikle uzun vadeli planlama gerektiren sektörlerdir. Üretim süreçleri ve yatırımlar, üretim koşullarını etkileyebilecek herhangi bir aksama olmaması halinde raporlama dönemi sonrasında ani değişikliklere daha az eğilimlidir. Ayrıca bu sektörler, piyasa dinamikleri açısından daha istikrarlı olabilir. Özellikle otomotiv sektörü, büyük yatırımları ve AR-GE süreçlerini önceden planladığı için ani finansal değişikliklerin yaşanma olasılığı daha düşüktür. Üretim ve otomotiv sektörlerinde belirli düzenlemeler ve standartlar bulunmaktadır. Bu sektörler, genel olarak finansal raporlamaya uyum konusunda daha sıkı denetim altında olabilirler Roberts (2018), özellikle otomotiv sektörü gibi yüksek rekabetin olduğu alanlarda, stratejik bilgiler, gelecekteki projeler rekabetçi nedenlerle kamuya açıklamaktan kaçınmalarına neden olduğunu belirtmiştir.

Şekil 3

Covid-19'un Ekonomik Sistemde Oluşturduğu Etki

Kaynak: Baldwin (2020)

2020 yılı itibarıyla tüm dünyada etkisini gösteren pandemi gibi küresel ölçekte olumsuz faktörlerin oluşturduğu belirsizlikler, Baldwin'in dairesel gelir akışı modelindeki kesintilerin zincirleme etkisini açıkça ortaya koymaktadır. Türkiye'de de pandemi, ardından yaşanan büyük deprem felaketi ve enflasyon gibi Baldwin'in modeline benzer şekilde, dairesel gelir akışında meydana gelen aksamalar, birçok sektörü farklı noktalarda tehdit etmiş ve ekonomik döngünün işleyişinde ciddi sorunlara yol açmıştır. Döngünün herhangi bir yerindeki yaşanan kesinti her bir noktada yavaşlamaya neden olmaktadır (Baldwin, 2020). Bu aksama ve yavaşlamanın sona ereceği zaman; olumsuz koşulların hangi tarihte kontrol altına alınacağı, tedbirlerin ne kadar daha süreceği, genişleyici ekonomik ve finansal önlemlerde ne zaman ve nasıl bir hızla normalleşme sürecine geçileceği konusunda son derece önemli ve belirleyici bir faktör olacaktır (Para Analiz, 2020). Şekil 1'de görülen döngüde yaşanan olumsuz olayların oluşturduğu kötü etki; finansal açıdan bozulmaya, tedarik zincirlerindeki sorunlara, kesintilere, üretim gecikmelerine, kısıtlamaya, kesintilere, müşterilerden ve tüketicilerden gelen talebin

azalmasına, satışlarda azalmalar yaşanmasına, kazançlarda veya verimlilikte azalmaya, ödeme gücünde düşüşler yaşanmasına, tesis ve mağazaların hasar görmesi yada talebin azalması nedeniyle kapatılmasına, müşteri kaybına ve önemli sözleşmelerde aksaklıklar yaşanmasına yol açarak kendini göstermiştir (Cavlak, 2020). Makroekonomik süreç içinde ülke borsalarında ve emtia fiyatlarında ciddi değişiklikler meydana gelmiştir. Pandemi sürecinde tüketicilerin evde kalması, işletmelerin gelirlerini kaybetmesi, meydana gelen büyük doğal afetin olumsuz etkileri, işçi çıkarılması ile işsizlik oranının ciddi bir şekilde yükselmesi, yatırım projelerinde azalma, kurumsal iflasların artmasına neden olmuştur (Craven vd., 2020). Tüm bu olumsuz etkiler finansal yapı üzerinde önemli bir baskının oluşmasına neden olmuştur (Craven vd., 2020). Finansal sistem üzerinde oluşan bu baskı nedeniyle tüm sektörlerde raporlama dönemi sonrası olay açıklama sayısında ciddi artış yaşandığı görülmüştür.

4.1.1. Finans Sektörü

2018-2023 yılları arasında Türkiye’de finans sektöründe raporlama dönemi sonrası olay açıklamalarında, özellikle bankalar ve finans kuruluşlarında belirgin bir artış yaşanmıştır. Bu artışın temel nedenleri arasında ekonomik dalgalanmalar, piyasa koşullarındaki uluslararası gelişmeler, COVID-19 pandemisi gibi küresel olaylar ve dijital dönüşüm zorunluluğu yer almaktadır. Ayrıca düzenleyici otoritelerin getirdiği yeni düzenlemeler de bu süreci tetiklemiştir.

Ekonomik dalgalanmalar, özellikle döviz kurlarındaki ciddi değişimler ve faiz oranlarındaki dalgalanmalar, finansal kurumların risk yönetimi süreçlerini ve mali tablolarını büyük ölçüde etkilemiştir. Bu açıdan, birçok finans kuruluşu kredi riski yönetimi ve karşılık ayırma politikalarını yeniden değerlendirerek, finansal tablo kullanıcılarına ve yatırımcılarına daha kapsamlı açıklamalar sunma gereği duymuştur (Demir, 2024). Bankalar, artan kredi riskleri ve bunun etkisiyle ortaya çıkan ekonomik belirsizlikler karşısında sermaye yeterliliği ve likiditeye yönelik stratejik düzenlemeler yaparak bu alanlardaki riskleri azaltmaya çalışmıştır.

COVID-19 pandemisi, finans sektörünün bazı alanlarını önemli ölçüde baskı altına almıştır. Pandemi sürecinde bankaların kredi geri ödeme süreçleri ciddi aksamalara uğramış, ancak bu durum aynı zamanda dijital bankacılık hizmetlerine olan talebi artırmıştır. Bankalar, dijital dönüşüm kapsamında operasyonel işlemleri kolaylaştırmak ve verimliliği artırmak için ciddi yatırımlar yapmıştır. Dijital dönüşüm yalnızca

operasyonel anlamda kolaylık sağlamamış, aynı zamanda rekabet gücünü artırmaya yönelik stratejik bir araç haline gelmiştir. Bu süreçte bankalar, yatırımcılarına ve finansal tablo kullanıcılarına dijital hizmet alanındaki yatırımlarını ve stratejik hedeflerini daha açık bir şekilde sunmaya başlamıştır (Demir, 2024).

Düzenleyici otoriteler, sektörü dijital güvenlik ve veri koruma standartları konusunda yönlendiren yeni politikalar geliştirmiştir. Bu durum, bankaların teknolojik altyapıları hakkında daha fazla bilgi sunmalarını zorunlu hale getirmiştir. Finans sektöründe, bu gibi olağan ve olağan üstü dönemlerde raporlama dönemi sonrasında olay açıklamaları, finansal kuruluşların yasal zorunlulukları gereği ve şeffaflık ilkesine uygun hareket etmeleri, yatırımcılar için güven oluşturma amacı taşıdığı bilinmektedir (Demir, 2024)

4.1.2 Üretim ve Enerji Sektörü

2018-2019 yıllarında raporlama dönemi sonrası en fazla açıklama yapan enerji ve finans sektörüken 2020-2021-2022-2023 yıllarında durum değişkenlik göstermiş olup, raporlama dönemi sonrası en çok değişiklik gerektirmeyen olay açıklayan sektörler üretim ve enerji sektörleri olduğu görülmüştür. Yukarıda bahsettiğimiz döngüde, yaşanan tüm bu olumsuzluklar nedeniyle oluşan belirsizlik ve beraberinde getirdiği aksamalar özellikle üretim sektöründe tedarik zincirlerinde meydana gelen aksamalar nedeniyle yaşanan kesintiler, dolayısıyla üretim gecikmelerine yol açmıştır. Üretimde yaşanan bu büyük sıkıntılar müşterilerden ve tüketicilerden taleplerinin azalmasına, satışlarda, kazançlarda azalma görülmesine ve verimlilikte ciddi düşüşler yaşanmasına neden olmuştur. Ayrıca belirsizlikler nedeniyle ödeme gücünde azalmalar, tesis ve mağazaların deprem nedeniyle hasar görmesi ya da talebin azalması nedeniyle kapatılmasına, müşteri kaybına ve önemli sözleşmelerde ciddi sorunlar yaşanmasına yol açarak kendini göstermiştir. Bu olumsuz nedenlerin üretim sektörlerinde finansal raporlama öncelikli olmak üzere diğer iletişim yöntemleri vasıtasıyla finansal tablo kullanıcılarına ve yatırımcılara yapacağı açıklama sayısında artışa neden olduğu görülmüştür. Belirsiz zamanlarda ortaya çıkan bu olumsuz koşullarda doğru ve güvenilir bilgi sunulması ve şeffaf olunmasına ihtiyaç vardır. Açık bilgi paylaşımı ihtiyacının bir kısmı finansal raporlama yoluyla sağlanabilir (Tas, 2020). Şeffaflık ihtiyacını giderebilmek adına Pandeminin, depremin etkilerinin, enflasyonun ekonomik sonuçlarına yön verebilmek ve finansal tablo kullanıcıları ve yatırımcılar ile doğru iletişim kurabilmek için finansal tablo dipnot açıklamalarına Covid-19'un, depremin, enflasyonun olumlu ya da olumsuz etkilerini kapsayan açıklamalar dahil edilmelidir (Akkaş, 2020).

4.1.3. Hizmet Sektörü

2020-2021 yıllarında Covid-19 Pandemisi ,2022 yılı normalleşme süreci, 2023 yılında ise enflasyon nedeniyle oluşan ekonomik dalgalanmalar hizmet sektöründe, sektörel dinamikler ve makroekonomik koşulları etkisi altına alarak finansal raporlamaları ve raporlama dönemi sonrası olay açıklamalarını şekillendirmiştir.

COVID-19 pandemisi, hizmet sektörünün faaliyetlerini ve finansal performanslarını ciddi boyutta etkilemiştir. Havacılık, turizm ve perakende sektörlerinde faaliyet gösteren şirketler, seyahat kısıtlamaları ve talep düşüşleri nedeniyle finansal zorluklar yaşamışlardır. (Borsa İstanbul, 2023; Yıldırım, 2022). Bu dönemde şirketler, operasyonel maliyetleri düşürmek ve likiditeyi artırmak amacıyla çeşitli önlemler almışlardır. Özellikle Türkiye ekonomisinde turizm sektöründe salgına karşı alınan önlemlerin etkisini azaltabilmek cari dengenin sağlanması ve korunması adına da büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle içinde buldukları bu olumsuz etkileri azaltabilmek için bu sektörlere yönelik desteklerin salgına karşı alınan önlemlerden etkilenme oranları dikkate alınmalıdır. Devlet destekleri verilirken salgından en fazla etkilenen sektörlerden biri olan hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren firmaların öncelik sırasında en başta desteklenmesi gereken sektörler olduğu görülmüştür. (Gümüş, 2021). Devlet tarafından verilen teşvikler de raporlama dönemi sonrası olay açıklama sayısına etki eden faktörlerden en önemlisidir. Ayrıca turizm sektöründe 2018-2023 yılları arasında pandemiye bağlı küresel ve yerel ekonomik dalgalanmalar, döviz kurlarındaki değişkenlik gibi olayların etkisi ile sektörün bu dönemde süreçlerini yeniden düzenlemek zorunda kaldıkları görülmüştür. Sektörün bu süreçlerin raporlama dönemleri sonrasında kamuya düzenli bir şekilde duyurması olay sayısına etki eden diğer bir faktördür.

Dijitalleşmenin artmasıyla birlikte şirketler, yeni teknolojik altyapılar, dijital satış stratejileri ve müşteri memnuniyeti odaklı yenilikler hakkında açıklamalarda bulunmuşlardır. Sektörün rekabetçi yapısına uyum sağlaması için hızlı bilgi aktarımı oldukça önemli bir hale gelmiştir. Perakende sektörünün aldığı en büyük önlemlerden biri e-ticaret yatırımlarını artırması olduğu görülmüştür. Bu açıdan değerlendirdiğimizde perakende sektöründe dijital dönüşüm süreçlerinin hız kazanması, raporlama dönemi sonrası olay açıklaması konusunu tetikleyen bir diğer faktör olduğunu düşündürmektedir.

Normalleşme sürecinde, hizmet sektörü finansal performanslarında iyileşmeler yaşamış, özellikle ulaştırma sektöründeki artan talep ve operasyonel faaliyetlerdeki normalleşme

gelirlerde önemli bir artışa yol açmıştır (Öztürk ve Aydın, 2022). Bu olumlu gelişmelerin sektörün finansal raporlarını pozitif yönde etkilediği görülmüştür (Doğan ve Kaya, 2023).

2023 yılında ise yüksek enflasyonun beraberinde getirdiği ekonomik dalgalanmalar, hizmet sektörünün finansal performansını etkilemiş ve yine şirketlerin stratejik değişiklikler yapmasına yol açtığı görülmüştür. Tüm bu faktörler, Türkiye’de hizmet sektöründe faaliyet gösteren firmaların yalnızca finansal raporlama dönemlerinde değil, aynı zamanda değişen piyasa koşullarına göre sonrasında da açıklamalar yapmasını zorunlu kılmaktadır. Bu açıklamalar, sektörde şeffaflığı sağlamak ve karar alıcıları güncel durum hakkında doğru bilgilendirmek amacıyla önem taşımaktadır.

4.1.4. Otomotiv Sektörü

2018-2019 yılları arasında Türkiye’de otomotiv sektöründe, şirketlerin raporlama dönemi sonrasında olay açıklama eğilimleri, sektörün uzun vadeli planlama gerektiren yapısı, stratejik kararların rekabetçi doğası ve sektör dinamiklerinin daha istikrarlı olması nedeniyle daha sınırlı kalmıştır. Otomotiv sektörü, genellikle büyük yatırımlar yapması ve Ar-Ge süreçlerini çok önceden planlaması gerektiren projelere sahip olduklarından ani finansal değişikliklere gerek duymamaktadır. Stratejik bilgilerini ve ileriye dönük projelerini rekabetçi nedenlerle kamuya açıklamakta sınırlandırmaktadırlar. Özellikle yeni model geliştirme, üretim hatlarındaki değişiklikler ve teknoloji alanındaki yatırımlar gibi konular, rekabet avantajını korunması amacıyla gizli tutulmaktadır.

Ancak, 2020 yılında başlayan COVID-19 pandemisi, otomotiv sektöründe önemli değişikliklere yol açmıştır. Pandemi, tedarik zincirlerinde ciddi aksaklıklara yol açmıştır. Ayrıca sektörde çevresel düzenlemelere yeni gereklilikler getirilmiş ve bununla birlikte üretim süreçlerinde değişikliklere ihtiyaç duyulmuştur. Bu olumsuz etkiler sektörde ani finansal değişikliklere yol açarak beraberinde raporlama dönemi sonrasında olay açıklama ve operasyonel değişiklikleri kamuya duyurma gereksinimini artırmıştır. Örneğin, Deloitte’un raporuna göre, COVID-19’un otomotiv sanayisine olan etkilerini azaltmak için önleyici adımlar atılması gerektiği vurgulanmıştır. Mevcut risk ve buna karşı alınacak önlemlerin merkezinde insan, finansman ve kaynaklar yer almaktadır. (Deloitte, 2020).

Bu gelişmeler, otomotiv sektörlerinin operasyonel değişiklikleri ve stratejik kararlarını daha şeffaf bir şekilde kamuya duyurma ihtiyacını doğurmuştur. Pandemi sürecinde

yaşanan belirsizlikler ve hızlı değişimler, sektör yatırımcıları ve finansal tablo kullanıcılarını bilgilendirme sorumluluğunu artırmıştır.

4.1.5. Diğer Sektörler

Türkiye’de 2018-2023 yılları arasında BIST 100 bünyesindeki hizmet, enerji, finans, üretim ve otomotiv sektörleri dışında kalan diğer sektörlerde de raporlama dönemi sonrasında olay açıklamaları, sektörel dinamikler ve piyasa koşullarına bağlı olarak farklı şekillerde yapıldığı görülmüştür. Bu sektörler arasında teknoloji, iletişim, gayrimenkul ve gıda gibi alanlar öne çıkmakta olup, her birinin kendine özgü etkenlerden kaynaklı olarak olay açıklama eğiliminde olduğu gözlemlenmiştir.

Teknoloji sektörü, hızlı inovasyon döngüsü ve yüksek rekabet ortamı nedeniyle olay açıklamalarını sıkça yapan bir sektör olarak öne çıkmıştır. TÜBİSAD’ın yaptığı açıklamaya göre ” 2019-2023 yılları arasında daha hızlı büyüyen bilgi teknolojilerinin, 2023 yılında pazar büyüklüğü olarak iletişim teknolojilerinin önüne geçtiği görülmüş. 2019-2023 yılları arasında yüzde 60 büyüyen bilgi teknolojileri, 2023 yılında 402,2 milyar TL’ye ulaşmış.” Bu nedenle Türkiye’deki teknoloji firmalarının raporlama dönemi sonrasında Ar-Ge yatırımları, yazılım geliştirme süreçleri ve yeni ürün tanıtımları hakkında yaptıkları açıklamalarda artış olabileceği bulgusu ortaya çıkmaktadır. Bu tür olay açıklamaları, sektördeki hızlı gelişmelere uyum sağlamayı ve yatırımcı açısından güvenini korumayı amaçlamaktadır. Pandemi sonrası dönemde dijitalleşmenin hızlanması da bu sektörün açıklama sayısını artıran bir faktör olmuştur.

İletişim sektörü de rekabet ve düzenleyici zorunluluklar sebebiyle olay açıklamalarının yüksek olduğu bir diğer sektördür. Müşteri memnuniyeti, alt yapı yatırımları, rekabetçi fiyat projeleri hakkında açıklamalarda buldukları gözlemlenmiştir. Bu açıklamalar, sektörde artan rekabetle müşterinin güveni kazanma ve düzenleyici kurumlarla şeffaf bir ilişki yürütme amacına hizmet etmektedir.

Gayrimenkul sektörü ise, makroekonomik değişimlere duyarlı bir sektör olması nedeniyle özellikle döviz kurlarındaki dalgalanmalar, faiz oranlarındaki değişimler ve hükümet politikaları gibi nedenlere bağlı olarak raporlama dönemi sonrası olay açıklamalarını artırmıştır. Türkiye’deki gayrimenkul sektöründe döviz kurlarındaki değişimler yabancıların konut talebini arttırdığı yönündedir (Yanar, ve Demir, 2022).

Değişimler neticesinde sektörün projeler üzerindeki etkisi, finansman maliyetleri ve yeni projeler hakkında bilgi vermek amacıyla raporlama dönemi sonrasında açıklamalarda bulunduğunu görülmüştür.

Gıda sektöründeki firmaların, pandemi nedeniyle tedarik zinciri aksamaları üretim sektöründe görüldüğü gibi dairesel gelir akışında aksamaların yaşanmasına ve buna bağlı olarak hammadde fiyatlarındaki artışlar gibi bir takım olumsuz gelişmeleri meydana getirmiştir. (Baldwin, 2020). Sektör de tedarik zinciri riskleri gibi faktörler, raporlama dönemi sonrası olay açıklamalarının artmasına neden olmuştur. Ayrıca Pandemi nedeniyle insan sağlığının korunması ve toplumun güvenini kazanmak için düzenleyici birtakım zorunluluklar getirilmiştir. Bunun sonucunda gıda güvenliği ve kalite standartlarına ilişkin yapılan bilgilendirmeler, yeni ürün tanıtımları, sektörün sürdürülebilirlik ile ilgili projeleri ve insan sağlığı hakkındaki açıklamaları düzenleyici kurumlarla şeffaf bir ilişki yürütme amacına hizmet etmektedir.

2018-2023 yılları arasında Türkiye’de BIST 100 endeksinde yer alan hizmet, enerji, finans, üretim ve otomotiv sektörleri dışında kalan diğer sektörlerde, teknoloji ve inovasyon, rekabet ve düzenleyici zorunluluklar, ekonomik dalgalanmalar ve kur değişiklikleri, tedarik zinciri aksama riskleri, sürdürülebilirlik projeleri gibi faktörler raporlama dönemi sonrası olay açıklamalarının artmasına neden olmuştur.

Sektörler arasında raporlama dönemi sonrası olayların farklılık göstermesinin nedenlerini derinlemesine incelemek için aşağıdaki analiz noktalarını ele alabiliriz. Bu faktörler, farklılıkların finansal raporlama kullanıcılarına etkisini de anlamamıza yardımcı olacaktır.

4.2. Raporlama Dönemi Sonrası Olayların Sektörler Arası Farklılıkları ve Etkileri

Raporlama dönemi sonrası olayların sektörler arası farklılıklarını anlamak, finansal bilgi kullanıcılarının sektörlere ait dinamikleri doğru yorumlaması açısından kritik öneme sahiptir. Ayrıca, makroekonomik etkiler ve rekabetçi dinamikler, sektörlerin bilgi paylaşımı stratejilerini doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle sektörler arası farklılıkları analiz etmek, raporlama sonrası finansal açıklamaların güvenilirlik ve etkinlik düzeyine yönelik önemli bir perspektif sunmaktadır.

4.2.1. Sektörel Faaliyet Yapısının Farklılığı

- Enerji ve Üretim Sektörleri: Hızlı piyasa dalgalanmalarına ve düzenleyici değişikliklere daha duyarlıdır. Örneğin, enerji sektöründe fiyat değişimleri ve tedarik zinciri sorunları raporlama sonrası olay sıklığını artırır.
- Finans Sektörü: Ekonomik dalgalanmalar, döviz kuru değişiklikleri ve regülasyonlar finansal tabloları sıkça etkiler. Bankalar gibi kuruluşlar yasal zorunlulukları gereği ve risk yönetimi süreçleri nedeniyle olay açıklamaya mecburdur.
- Otomotiv ve Üretim Sektörleri: Uzun vadeli yatırımlar ve planlama gerektirir. Bu sektörler sınırlı bilgi paylaşımı eğilimindedir çünkü operasyonel değişiklikler daha nadiren ortaya çıkar.

Etkisi: Sektörel faaliyet yapıları, finansal tablo kullanıcılarının olayları anlamasında farklı bilgi ihtiyaçları yaratır. Enerji ve finans gibi hızlı değişen sektörlerde detaylı açıklamalar karar destek sürecini güçlendirir.

4.2.2. Rekabetçi Dinamikler

- Otomotiv ve Teknoloji Sektörleri: Stratejik bilgilerin açıklanmasından kaçınılır. Örneğin, Ar-Ge projeleri veya yeni model geliştirme süreçleri rekabetçi kaygılar nedeniyle gizli tutulur.
- Hizmet Sektörü: Talep değişiklikleri ve dijitalleşme nedeniyle daha şeffaf olmak zorundadır.
- **Etkisi:** Rekabetin yoğun olduğu sektörlerde bilgi asimetrisi artabilir, bu da yatırımcıların güven kaybına yol açabilir. Daha şeffaf sektörler ise güvenilirlik açısından avantaj sağlar.

4.2.3. Düzenleyici ve Yasal Çerçeve

- Finans ve Enerji Sektörleri: Daha sıkı yasal düzenlemelere tabi olup, raporlama dönemi sonrası olayların açıklanması bir zorunluluk haline gelir.
- Üretim ve Otomotiv Sektörleri: Ani finansal değişikliklere çok fazla tabi olmayıp daha istikrarlı bir yapıya sahip olduğundan, olay açıklamaları daha az yapılır.

Etkisi: Düzenleyici farklılıklar, yatırımcıların bilgiye erişimini etkiler. Daha sıkı düzenlemeler, finansal tabloların şeffaflığını artırırken, daha gevşek düzenlemeler bilgi eksikliğine yol açabilir.

4.2.4. Makroekonomik Faktörler

- Pandemi Etkisi (2020): Hizmet, enerji ve üretim sektörlerinde kısıtlamalar nedeniyle operasyonel zorluklara yol açmıştır. Yaşanan zorluklar olay açıklama sıklığında artışa neden olmuştur.
- Enflasyon ve Deprem Etkisi (2022): Tedarik zincirindeki aksamalar ve beraberinde gelen ani finansal değişiklikler enerji ve üretim sektörlerinde daha fazla olay açıklamasına yol açmıştır.

Etkisi: Makroekonomik etkilere duyarlılık, yatırımcıların risk algısını doğrudan etkiler. Örneğin, pandemi döneminde olay açıklayan sektörlerde yatırımcılar için risk yönetimi daha kritik hale gelmiştir.

4.2.5. Sektörlerin Şeffaflık ve Güvenilirlik Eğilimleri

- Hizmet ve Finans Sektörleri: Şeffaflık, müşteri güvenini artırmak için bir strateji olarak kullanılır.
- Üretim ve Otomotiv Sektörleri: Daha az açıklama yaparak stratejik bilgilerin korunmasını tercih eder.

Etkisi: Daha şeffaf sektörler yatırımcıların doğru karar almasını destekleyebilirken, daha az açıklama yapan sektörlerde bilgi eksikliği risk algısını artırabilir.

SONUÇ

Türkiye'de 2018-2023 yılları arasında sektörlerin finansal raporlama dönemi sonrasında ortaya çıkan olaylara ilişkin açıklama davranışları, ekonomik ve sektörel dinamikler doğrultusunda şekillenmiş; bu süreçte şeffaflık ve güven sağlama ihtiyacı ön plana çıkmıştır. Bu nedenle, şirketler finansal raporlama yaklaşımlarını daha kapsamlı, detaylı ve stratejik bir şekilde ele almaları zorunlu hale gelmiştir. Ekonomik dalgalanmalar, küresel salgınlar, doğal afetler ve dijital dönüşüm gibi makroekonomik ve sektörel dinamikler, şirketlerin sadece finansal raporlar aracılığıyla değil, aynı zamanda raporlama dönemi sonrasında gerçekleştirdikleri olay açıklamaları yoluyla da finansal tablo kullanıcıları ile iletişimlerini güçlendirme zorunluluğunu doğurmuştur.

1. Finansal raporlama dönemi sonrası olayların sektörel dinamiklere göre analiz edilmesi, şirketlerin ve finansal tablo kullanıcılarının karar alma süreçlerinde stratejik bir rehber sunmaktadır. Her sektörün kendine has dinamikleri ve risk faktörleri, bu olayların etkisinin farklılaşmasına neden olur. Örneğin, enerji ve finans sektörleri piyasa dalgalanmalarına hızla uyum sağlamayı gerektirirken, otomotiv ve üretim sektörü gibi daha istikrarlı bir yapıya sahip, uzun vadeli planlama gerektiren alanlarda etkiler daha farklı bir şekilde ortaya çıkar.

2. Finansal raporlama dönemi sonrası olaylar, şirketin mali durumu ve performansı hakkında daha güncel ve kapsamlı bir bakış açısı sunarak bilgi paylaşımındaki dengesizlikleri azaltır. Analiz çalışmasında belirlenen sektörel farklılıklar, şirketlerin risk ve fırsat yönetimi stratejilerinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Finansal tablo kullanıcıları, bu olayların etkisinde şirketin risklerini, gelecekte ortaya çıkabilecek fırsatlarını ve piyasa koşullarına uyum yeteneğini daha iyi değerlendirme fırsatı bulur. Örneğin, finansal raporlama sonrası ortaya çıkan beklenmedik bir ekonomik gelişme veya gerçekleşen bir risk, yatırımcıların stratejilerini ve beklentilerini yeniden şekillendirebilir. Bu açıdan, finansal raporlama dönemi sonrası olayların analizi, daha sağlıklı ve bilinçli kararların alınmasına olanak sağlayarak finansal tablo kullanıcılarına önemli bir avantaj sunar.

3. Değişiklik gerektiren olayların sık görüldüğü sektörler, genellikle hızlı piyasa koşullarına, yoğun rekabet ortamına veya düzenleyici belirsizliklere maruz kalan sektörlerdir. Örneğin, finans ve enerji sektörlerinde ortaya çıkan yenilikçi gelişmeler rekabet avantajı ve büyüme fırsatları sunabilirken, aynı zamanda yüksek sermaye

gereksinimleri veya piyasa dalgalanmaları nedeniyle ciddi finansal riskleri de beraberinde getirebilir. Bu olayların analizi, sektörlerin yapısal özelliklerini ve olaylara verdikleri tepkileri anlamayı sağlayarak kriz yönetimi ve stratejik planlama süreçlerini güçlendirir. Böylelikle, sektörler yalnızca risklere karşı savunma mekanizmaları geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda bu olayları bir avantaja dönüştürme fırsatı yakalar. Bu durum, sektörel rekabetin daha sürdürülebilir ve bilinçli bir şekilde yönetilmesine katkı sağlar.

4. Finansal raporlama dönemi sonrasında sektörler bazında ortaya çıkan olayların niteliği ve bu olaylara verilen tepkiler bu çalışma ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları, her sektörün yapısal özellikleri gereği, olaylara karşı verdikleri tepkilerde belirleyici olduğunu göstermiştir. Özellikle yasal zorunlulukları gereği finans ve enerji sektörlerinde raporlama sonrası olayların daha sık yaşandığı ve bu olayların genellikle daha büyük etkiler yarattığı tespit edilmiştir. Finans sektöründe ortaya çıkan olaylar, genellikle piyasa dalgalanmalarına hızlı uyum sağlama gereksinimi doğurarak hem risk hem de fırsatlar yaratmıştır. Öte yandan, yenilikçi çözümler geliştirme ve dijitalleşme süreçlerini hızlandırma bağlamında rekabet avantajı elde ederken, enerji sektörü değişen regülasyonlar ve çevresel faktörler nedeniyle daha fazla riskle karşı karşıya kalmıştır. Özellikle finansal riskler veya düzenleyici kurallara uyumluluk gereklilikleri gibi faktörlerin ele alınması, stratejik planlamanın etkinliğini artırabilir. Örneğin, doğru yönetilen bir finansal raporlama sonrası olay, bir sektörde rekabet avantajı sağlayabilir veya sektörü yenilikçi yaklaşımlarla güçlendirebilir.

5. Bu çalışmada, 2018-2023 yılları arasında enerji, finans, üretim, otomotiv ve hizmet sektörlerinde raporlama dönemi sonrası en sık raporlanan olaylar analiz edilmiştir. Bulgular, her sektörün kendi özellikleri doğrultusunda farklı türden olaylarla karşı karşıya kaldığını, ancak bazı ortak eğilimlerin de bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bunları şu şekilde açıklayalım;

Enerji sektöründe, regülasyon değişiklikleri, çevresel faktörler ve fiyat dalgalanmaları en sık raporlanan olaylar arasında yer almıştır. Bu durum, sektörün sürdürülebilirlik ve enerji dönüşümü bağlamında önemli fırsatlarla karşılaşırken, aynı zamanda finansal ve operasyonel riskler taşıdığını göstermektedir.

Finans sektöründe, özellikle piyasa dalgalanmaları, faiz oranlarındaki değişiklikler ve düzenleyici gerekliliklere uyum konuları öne çıkmıştır. Bu olaylar, sektörde risk yönetiminin geliştirilmesini zorunlu kılarken, aynı zamanda dijitalleşme ve yenilikçi ürünlerle rekabet avantajı yaratma fırsatlarını da beraberinde getirmiştir.

Üretim sektöründe, makroekonomik olayların etkisiyle; tedarik zinciri problemleri, hammadde maliyetlerindeki artışlar ve teknolojik dönüşüm kaynaklı değişimler, en sık raporlanan olaylar olmuştur. Bu durum, sektörün operasyonel verimlilik ve esneklik açısından güçlendirilmesine işaret etmektedir.

Otomotiv sektöründe, teknolojik yenilikler ve küresel tedarik zinciri sorunları öne çıkmıştır. Bu tür olaylar, sektörde sürdürülebilirlik odaklı stratejilerin önemini artırmış ve sektörün rekabet avantajı elde edebileceği yeni pazarların kapısını aralamıştır.

Hizmet sektöründe ise müşteri beklentilerindeki değişimler, dijitalleşme süreçleri ve ekonomik dalgalanmalar, makroekonomik etkiler en sık raporlanan olaylar arasında yer almıştır. Özellikle hizmet sektöründe Pandemi nedeniyle alınan önlemler, çeşitli yasal zorunluluklar nedeniyle olay sayısını oldukça arttırmıştır. Bu durum, sektörde müşteri odaklı stratejilere olan ihtiyacı artırırken, dijitalleşme sayesinde yeni gelir modelleri yaratma fırsatlarını da gündeme getirmiştir.

6. Bu çalışmada, raporlama dönemi sonrası olay açıklamama eğiliminde olan sektörler ve bu eğilimin nedenleri analiz edilmiştir. Bulgular, 2018-2019 yıllarında üretim ve otomotiv sektöründe raporlama dönemi sonrası olay açıklamasının bulunmaması, sektördeki bilgi paylaşımı açısından daha temkinli bir yaklaşımı ortaya koyarken, 2020 sonrası üretim sektöründe bu durumun tersine dönerek açıklamalarda belirgin bir artış gözlemlenmiştir. Bu değişimin temel nedeni ilk bakışta Covid-19 pandemisi gibi küresel bir krizin etkisi olarak görünse de araştırma bulguları bu noktada bir çelişkiye işaret etmektedir. Üretim sektörünün pandemi sonrasında artan şeffaflık eğilimi hem sektörel dinamiklerde hem de bilgi paylaşımı politikalarında yapısal bir dönüşümün göstergesi olabilir. Ancak, 2018-2019 yıllarındaki düşük açıklama oranları ile 2020 sonrası dönemdeki yüksek açıklama eğilimi arasındaki bu belirgin fark, daha kapsamlı bir şekilde ele alınmayı gerektirmektedir. Bu durum, sadece pandemi etkisiyle açıklanamayacak kadar karmaşık olaylara işaret etmektedir. Dolayısıyla, bu tezin bir sonraki aşamasında, söz konusu dönemlerdeki sektörel davranış farklılıklarını açıklayabilecek diğer ekonomik, sosyal ve yönetsel faktörlerin daha detaylı bir şekilde incelenmesi önerilmektedir. Böyle bir inceleme, üretim sektöründeki bilgi paylaşımı stratejilerindeki değişimin altında yatan nedenleri daha net bir şekilde ortaya koyacaktır.

7. 2020-2022 yılları arasında üretim ve enerji sektörlerinde raporlama dönemi sonrası olay açıklama sayısındaki artış, Covid-19 pandemisi ve 2022 yılında yaşanan büyük depremin sektörel dinamikler üzerindeki etkilerini yansıtmaktadır. Pandemi, üretim

süreçlerini ve hammadde tedarik zincirlerini ciddi şekilde etkilerken, enerji piyasalarında ise talep değişiklikleri nedeniyle yeni stratejiler geliştirilmesini zorunlu kılmıştır. Üretim sektörü, pandemiye bağlı olarak zorunlu ve ani dönüşümler gerçekleştirmiş ve bu dönüşümler hızlı uyum gerektiren önlemleri beraberinde getirmiştir.

Makroekonomik dönemde, tüm sektörlerde geçici tedbirler veya çevresel faktörlere bağlı olarak ortaya çıkan bazı olayların değişiklik gerektirmeyen kategoride raporlanması, sektörlerin esneklik ve uyum kapasitesini göstermiştir. 2022 yılında meydana gelen büyük depremin etkileri hem üretim hem de enerji sektörlerinde olay açıklama sayısında belirgin bir artışa neden olmuştur. Deprem, üretim tesisleri ve enerji altyapılarında hasar, üretim süreçlerinde aksamalar ve tedarik zincirinde kesintiler gibi sorunlar yaratmış, bu durum sektörel bazda finansal raporlama sonrası olay açıklamaları arttırmıştır.

Üretim sektöründe, tedarik zinciri sorunları ve hammadde fiyatlarına bağlı dalgalanmalar gibi olaylar, rakiplerin stratejik zayıflıkları kullanabileceği düşüncesiyle açıklanmamaktadır. Bu durum, sektörde bilgi paylaşımında sınırlı bir yaklaşım sergilendiğini ortaya koymaktadır. Bu eğilimin altında yatan nedenler arasında, rekabet baskıları, düzenleyici gereklilikler, piyasa tepkilerinden kaynaklanan endişeler ve uzun vadeli stratejik hedefleri koruma arzusu yer almaktadır. Ancak, bu durum aynı zamanda yatırımcı güvenini ve piyasa şeffaflığını olumsuz etkileyebilecek bir risk de taşımaktadır. Şeffaflık ve rekabetçilik arasında bir denge kurma gerekliliği, bu davranışın temel nedenlerinden biri olarak öne çıkmaktadır.

8. Finansal raporlama dönemi sonrası olay açıklamalarından kaçınma eğilimi, şeffaflık ve rekabetçilik arasında bir denge kurma ihtiyacının bir yansımasıdır. Bu eğilimin nedenlerini anlamak, düzenleyici otoriteler ve yatırımcılar için daha etkili ve dengeleyici bir raporlama çerçevesi geliştirilmesine olanak sağlayabilir. Bu çalışma, sektörlerin raporlama davranışlarının daha derinlemesine incelenmesi için bir temel oluşturarak, gelecekteki araştırmalara katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Tüm bu süreçler sektörlerin sadece mevcut durumlarını değil, aynı zamanda geleceğe dönük stratejik hedeflerini ve kriz yönetim süreçlerini daha iyi ifade etme gerekliliğini ortaya koymuştur. Sektörlerin finansal raporlama süreçlerinde bilgi şeffaflığını artırmaları, yatırımcı güvenini etkilemekle kalmayıp, sektörlerin piyasa koşullarındaki değişimlere hızlı bir şekilde uyum sağlamalarını da kolaylaştırmıştır. Dolayısıyla, finansal raporlama dönemi sonrası olay açıklamaları, şirketlerin rekabet gücünü korumak ve artırmak açısından stratejilerinin önemli bir parçası olarak konumlanmıştır. Bu dönemde geliştirilen şeffaflık

odaklı finansal raporlama yaklaşımları, Türkiye'deki sektörlerin krizlere dayanıklılığını artırmış, sürdürülebilirlik hedeflerine yönelik adımlarını hızlandırmış ve dijital dönüşüm süreçlerini etkin bir şekilde yönetmelerine olanak tanımıştır. Bu eğilim, gelecekte daha fazla sektör için standart bir uygulama haline gelebilir ve küresel piyasalarla entegrasyon sürecinde Türkiye'deki şirketlerin rekabet avantajını artırabilir.

Sonuç ve Öneriler

Sektörel farklılıkların finansal tablo kullanıcılarına etkisi şu şekilde özetlenebilir:

• **Bilgi Paylaşımı Açısından Açık Sektörler:** Enerji, finans ve hizmet gibi yüksek düzenlemeye tabi ve sık raporlama yapan sektörler, şeffaflık ve erişilebilir bilgi açısından yatırımcılara önemli avantajlar sunar. Bu sektörlerde, düzenleyici otoriteler tarafından getirilen sıkı raporlama standartları, finansal bilgilerin doğruluğunu ve zamanında sunulmasını teşvik eder. Örneğin, enerji sektöründe talep ve arz dengesi, fiyat değişimleri, sürdürülebilirlik raporlamaları gibi bilgiler yatırımcıların risk ve fırsatları daha iyi değerlendirmesini sağlar. Finans sektöründe ise banka bilançoları, faiz oranları, kredi risk raporları gibi detaylı bilgiler yatırım kararlarını daha bilinçli hale getirir. Bu sektörlerdeki şeffaf bilgi paylaşımı, paydaşların ve finansal tablo kullanıcılarının güvenini artırır.

• **Bilgi Paylaşımı Sınırlı Sektörler:** Otomotiv ve üretim gibi sektörler, şeffaf bilgi paylaşımı açısından daha sınırlı bir yapıya sahip olabilir. Bu sektörlerde genellikle stratejik bilgi gizliliği ön plandadır; örneğin, ürün geliştirme süreçleri veya tedarik zinciri maliyetleri gibi bilgiler kamuya açıklanmaz. Bu durum, finansal tablo kullanıcılarının karar süreçlerinde bilgi eksikliğine yol açabilir. Yatırımcılar, eksik veya belirsiz bilgiler nedeniyle daha yüksek risk algısına sahip olabilir ve bu durum piyasa volatilitelerini artırabilir. Ayrıca, finansal raporlama detay eksikliği, raporlama sonrası olay açıklaması bulunmaması özellikle uzun vadeli projeler veya ekonomik kriz dönemlerinde yatırımcıların güvenini olumsuz etkileyebilir. Bu analiz, sektörel dinamiklere dayalı farklılıkların finansal tablo kullanıcılarının güvenilir bilgiye erişiminde nasıl bir rol oynadığını ortaya koyabilmektedir.

Finansal raporlama sonrası olayların sektörler arasında farklılık gösterdiği dikkate alınarak, sektör bazlı özel raporlama standartlarının oluşturulursa, her sektörün kendine özgü dinamiklerini ve risk faktörlerini göz önünde bulundurarak düzenleyicilere ve şirketlere daha etkili bir rehberlik sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Akkaş, J. (2020). *Cfo'lar için 10 soru: Covid-19'un işletmeniz üzerindeki etkisinin raporlanması*. Grant thornton makaleler. Erişim tarihi: 7 Mayıs 2020, <https://www.grantthornton.com.tr/en-guncel/makaleler/cfoler-icin-10-sorular>
- Aydeniz, Y. (2019). *Raporlama döneminden sonraki olayların bağımsız denetçi sorumluluğu açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atılım Üniversitesi, Ankara.
- Baldwin, R. (2020). *To treat Covid-19's economic impact, start by keeping the lights on*. Chicago booth review. <https://review.chicagobooth.edu/economics/2020/article/treat-covid-19-s-economic-impact-start-keeping-lights>
- Borsa İstanbul. (2023). *2023 yılı finansal raporlama ve piyasa analizleri*. İstanbul: Borsa İstanbul Yayınları.
- Brown, K., ve Adams, S. (2018). Regulatory impacts on post-reporting period disclosures. *Energy Economics Review*, 34(2), 123–134.
- Bushman, R. M., ve Smith, A. J. (2001). Financial accounting information and corporate governance. *Journal of Accounting and Economics*, 32(1–3), 237–333. [https://doi.org/10.1016/S0165-4101\(01\)00027-1](https://doi.org/10.1016/S0165-4101(01)00027-1)
- Carslaw, C. A. P. N., ve Kaplan, S. E. (1991). An examination of audit delay: Further evidence from New Zealand. *Accounting and Business Research*, 22(85), 21–32. <https://doi.org/10.1080/00014788.1991.9729415>
- Cavlak, H. (2020). Covid-19 pandemisinin finansal raporlama üzerindeki olası etkileri: BİST 100 endeksi'ndeki işletmelerin ara dönem finansal raporlarının incelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 19 (Covid-19 Special Issue), 143–168. <https://doi.org/10.21547/jss.755865>
- Craven, M., Liu, L., Mysore, M., ve Wilson, M. (2020). Covid-19: Implications for business. *McKinsey ve Company*, 8.
- Deegan, C. (2014). *Financial accounting theory*. McGraw-Hill Education.
- Deegan, C. (2022). *Financial accounting theory* (5th ed.). McGraw-Hill Education.
- Deloitte. (2020). *Covid-19'un işletmelere olan finansal etkileri ve çözüm önerileri*. Deloitte Türkiye. <https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/financialadvisory/articles/COVID-19-un-isletmelere-olan-finansal-etkileri.html>
- Demir, C. Ş. (2024). Türkiye hizmet sektöründe enflasyonun etkileri ve stratejik yönetim. *Finans ve Ekonomi Dergisi*, 8(2), 112–126.

- Diamond, D. W., ve Verrecchia, R. E. (1991). Disclosure, liquidity, and the cost of capital. *The Journal of Finance*, 46(4), 1325–1359. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6261.1991.tb04620.x>
- Doğan, R., ve Kaya, F. (2023). Türkiye’de hizmet sektöründe finansal performans ve iyileşme süreçleri. *Finans ve Ekonomi Dergisi*, 8(2), 112–126.
- Frerejacque, P. (2020). *Advocating for transparency in corporate financial reporting responses to coronavirus*. World Bank Blogs (Governance for Development). <https://blogs.worldbank.org/governance/advocating-transparencycorporate-financial-reporting-responses-coronavirus>
- Gümüş, M. (2021). COVID-19’un Türkiye’de hizmet sektörüne etkisi. *Ekonomi ve Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 6(1), 34–56.
- Güney, S. A. (2018). *TMS-10 Raporlama tarihinden sonraki olayların finansal tablolar üzerine etkileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul.
- Habertürk. (2024). *Türkiye bilgi ve iletişim teknolojileri sektörünün büyüklüğü 785 milyar tl’ye ulaştı*. Habertürk. <https://www.haberturk.com/turkiye-bilgi-ve-iletisim-teknolojileri-sektorunun-buyuklugu-785-milyar-tlye-ulasti-3690320-teknoloji?page=3>
- Healy, P. M., ve Palepu, K. G. (2001). Information asymmetry, corporate disclosure, and the capital markets: a review of the empirical disclosure literature. *Journal of Accounting and Economics*, 31(1–3), 405–440. [https://doi.org/10.1016/S0165-4101\(01\)00018-0](https://doi.org/10.1016/S0165-4101(01)00018-0)
- IAS (2021) *International Accounting Standards Board. International Accounting Standard 10 (IAS 10): Events after the reporting period*. IFRS Foundation.
- IFRS (2020) *International Accounting Standards Board. IFRS standards 2020*. IFRS Foundation.
- ISA (2009) *International Auditing and Assurance Standards Board. Uluslararası denetim standartları (ISA)*. International Federation of Accountants.
- Kamu Gözetimi Kurumu. (2014). *TMS 10- raporlama döneminden (bilanço tarihinden) sonraki olaylar*. http://www.kgk.gov.tr/contents/files/TFRS_2014/TMS/TMS10.pdf
- Kamu Gözetimi Kurumu. (2018). *Türkiye finansal raporlama standartları kavramsal çerçeve*. [https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/Türkiye%200Muhasebe%20Standartları/TMSTFRS2019Seti/Finansal%20Raporlamaya%20İlişkin%20Kavramsal%20Çerçeve/Finansal%20Raporlamaya%20İlişkin%20Kavramsal%20Çerçeve%20\(2018%20Sürümü\).pdf](https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/DynamicContentFiles/Türkiye%200Muhasebe%20Standartları/TMSTFRS2019Seti/Finansal%20Raporlamaya%20İlişkin%20Kavramsal%20Çerçeve/Finansal%20Raporlamaya%20İlişkin%20Kavramsal%20Çerçeve%20(2018%20Sürümü).pdf)
- Kieso, D. E., Weygandt, J. J., ve Warfield, T. D. (2019). *Intermediate accounting*. Wiley.

- Kieso, D. E., Weygandt, J. J., ve Warfield, T. D. (2021). *Intermediate accounting* (17th ed.). Wiley.
- Kirk, R. J. (2005). *International financial reporting standards in depth volume 1: Theory and Practice*. First Publishing, UK: Elsevier.
- Knechel, W. R., ve Payne, J. L. (2001). Additional evidence on audit report lag. *Auditing: A Journal of Practice ve Theory*, 20(1), 137–146. <https://doi.org/10.2308/aud.2001.20.1.137>
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: an introduction to its methodology*. Thousand Oaks, CA: Sage.413
- Neuendorf, K. A. (2017). *The content analysis guidebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Örten, R., Kaval, H., ve Karapınar, A. (2017). *Türkiye muhasebe-finansal raporlama standartları (2. baskı)*. Ankara: TÜRMOB Yayınları.
- Öztürk, H., ve Aydın, A. (2022). Ulaştırma sektöründe normalleşme ve finansal performans değerlendirmesi. *Türkiye Ekonomi ve Kalkınma Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 78–92.
- Pamukçu, F., ve Pamukçu, N. (2009). Bilanço tarihinden sonraki olaylar (TMS-10) ve finansal tablolara etkiler. *Mali Çözüm Dergisi*, 91, 67–80.
- Para Analiz. (2020). *Covid-19'un potansiyel ekonomik etkileri*. Para Analiz. <https://www.paraanaliz.com/2020/ekonomi/covid-19un-potansiyel-ekonomik-etkileri-46160>
- Roberts, J. (2018). Supply chain risks and price volatility: Impacts on financial reporting. *Journal of Industrial Economics*, 56(4), 325–340.
- Richardson, S., Tuna, I., ve Wu, M. (2002). Predicting earnings management: The Case of Earnings Restatements. *The Accounting Review*, 77(4), 483–517.
- Şavlı, T. (2014). *Kamu gözetim kurumu'nun finansal tablo formatına uygun örneklerle uluslararası/Türkiye finansal raporlama standartları*. Ankara: Yaklaşım Yayıncılık.
- Sermaye Piyasası Kurulu [SPK]. (2022). *Yıllık ve ara dönem finansal rapor düzenlemeleri*. <https://www.spk.gov.tr>. Erişildi: 11 Nisan 2024.
- Sermaye Piyasası Kurulu [SPK]. (2023). *Finansal raporlama standartlarına ilişkin düzenlemeler*. <https://www.spk.gov.tr>. Erişildi: 17 Mayıs 2024.
- Smith, J., Brown, K., ve Taylor, R. (2020). Corporate transparency in volatile markets: A study on energy and finance sectors. *Journal of Financial Reporting*, 12(3), 45–62.
- Tas, L Van der. (2020). *Five financial reporting issues to consider as a consequence of Covid-19*. EY Global. https://www.ey.com/en_gl/assurance/five-financial-reporting-issues-to-consider-as-a-consequence-of-covid-19

- Tavşancıl, E., ve Aslan, A. E. (2001). *İçerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Türk Ticaret Kanunu [TTK]. (2011). *Türk Ticaret Kanunu (Kanun No. 6102)*. *Resmî Gazete*, 27846. <https://www.mevzuat.gov.tr>
- Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu [TMSK]. (2006). *TMS 12: Gelir vergileri standardı*. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. <https://www.kgk.gov.tr>
- Verrecchia, R. E. (1983). Discretionary disclosure. *Journal of Accounting and Economics*, 5(3), 179–194. [https://doi.org/10.1016/0165-4101\(83\)90011-3](https://doi.org/10.1016/0165-4101(83)90011-3)
- Yanar, R., ve Demir, C. Ş. (2022). Döviz kurundaki değişimlerin yabancı konut talebine etkileri: Türkiye örneği. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 295–310. <https://doi.org/10.33416/baybem.1127414>
- Yıldırım, Z. (2022). Pandemi sonrası Türkiye hizmet sektöründe yeniden yapılanma. *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 98–111.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Fatma ALKAN

ÖĞRENİM DURUMU

Öğrenim Derecesi	Öğrenim Yeri	Öğrenim Yılı
Yüksek Lisans	Sakarya Üniversitesi /İşletme Enstitüsü/ Muhasebe ve Finans	Devam Ediyor
Lisans	Anadolu Üniversitesi/İşletme fakültesi İşletme	2004-2009
Lise	Adapazarı Ticaret Meslek Lisesi	1999

İŞ DENEYİMİ

Yıl	Yer	Görev
2016-Devam Ediyor	ÇAMSAN A.Ş.	Muh.Şefi
2015-2016	PLANART A.Ş.	Muh.Sorm.
2011-2015	KROMEL A.Ş.	Muh.Gör.

YABANCI DİL

İngilizce

ESERLER

Alkan, F. (2024). *Finansal raporlama dönemi sonrası olayların sektör bazlı incelenmesi*
11.Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Kongresi, Bartın Üniversitesi,
27-28-29 Eylül, 168-173.(Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum)